

HAN GILLAR SNÄLLA MÄNNISKOR

Sidan 3

**Pappas död präglar henne
fortfarande** Sidan 22

**När våldet finns innanför
hemdörren** Sidan 20

**Magnus Londen: Vi förändras
bara om vi verkligen vill** Sidan 8

Vad påven gjorde i Mosul

»De muslimska världarna sa: Iraks kristna, kom tillbaka!«

NÄR PÅVE FRANCISKUS landade i Irak för en dryg vecka sedan besökte han en kyrka som en gång i tiden var enorm. Den öst-syriska kyrkan, med sin patriark i Bagdad, var på medeltiden den kristna kyrka som geografiskt omfattade det största området i världen. Men i det område som är dagens Irak har den kristna kyrkan aldrig varit statsreligion eller haft en maktposition.

På 1300-talet härjades kyrkan av mongolhärskaren Timur Lenk. En spillra av den fornstora kyrkan levde kvar, mest i bergen. För inte så många årtionden sedan var de kristna i Irak två miljoner. Sedan kom krig och förföljelse. Nu är de 200 000.

NÄR PÅVEN besökte Irak var det ett besök laddat av lager på lager av betydelser. Man kan givetvis ifrågasätta att besöket ägde rum just nu: ska påven verkligen dra iväg på en sådan resa mitt under en pandemi, även om han själv är vaccinerad? De flesta av oss har inte gått i kyrkan på ett år, och det kändes konstigt att se en kyrka full med folk. På läktaren sjöng en kör.

Men det som skedde var ändå historiskt och ofantligt viktigt.

INGEN PÅVE har någonsin besökt Irak förr. I Mosul åkte påven omkring i en golfbil utan pansarglas. Det var bara fem år sedan Islamiska staten jämnade kyrkorna i Mosul med marken och deklarerade att de skulle ta över världen, i själva verket skulle de till Rom och hugga av påvens huvud.

Nu gick påven omkring i Mosul och tittade på kyrkoruiner och nybyggen. När han besökte Ur, enligt traditionen Abrahams födelseplats och vagnen för de monoteistiska religionerna, sa han: "Fredens väg börjar när man överger att ha fiender. Den som har modet att lyfta blicken till stjärnorna, den som tror på Gud, har inga fiender att slåss mot. Han har bara en fiende att krossa: den som står vid hjärtats port."

MÅNGA AV Iraks kristna grät när de följde med påvens besök i medierna. År 2010 dödades 52 personer i ett terroråd under mässan i en katedral i Bagdad. Idag, drygt tio år senare, var påvens besök en jättehändelse i Irak. De muslimska världarna sa: Iraks kristna, kom tillbaka!

Vågar de? Än har inte Iraks kristna samma medborgerliga rättigheter som muslimerna.

Men i Mosul återbygger unga muslimer förstörda kyrkor och hem. En muslimsk konstnär har formgivit ett kors. Det ska bli spännande att se vad som händer.

Sofia Torvalds är redaktör på Kyrkpressen.

KP
KYRKPRESSEN

REDAKTIONEN

Ansvarig redaktör, vd
Nicklas Storbjörk
tfn 040 144 6200

Redaktionsansvarig
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Prenumerationer
Åsa Nordström
tfn 040 831 6614
(inte sms)

Layout
Malin Aho
tfn 040 831 6902

Redaktör
Ulrika Hansson
tfn 040 831 6788

Redaktör
Christa Mickelsson
tfn 050 361 6491

Redaktör
Erika Rönngård
tfn 040 831 6322

Redaktör Österbotten
Johan Sandberg
tfn 040 831 3599

Redaktör
Pian Wistbacka
tfn 040 831 5797

Redaktörer e-post:
förnamn.efternamn@kyrkpressen.fi

KONTAKTUPPGIFTER

Redaktionen i Helsingfors
Tölötorrgatan 2 B vån. 8
00260 Helsingfors
tfn 040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A, 68600
Jakobstad, tfn 040 831 3599

Utgivare: Fontana Media Ab
Paradbild: Erika Lindström
Tryck: Botnia Print, Karleby
ISSN 0356-1275

DÄRFÖR FÅR DU KYRKPRESSEN

Kyrkpressens adressuppgifter kommer från församlingarna, som för register över sina medlemmar. Kyrkpressen sänds till alla hem i församlingar som prenumererar på den till sina medlemskushåll. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din församling för adressändringar eller om du inte vill ha KP. Privata prenumeranter kontaktar Kyrkpressen: prenumeration@kyrkpressen.fi • tfn 040 831 6614

PRENUMERATIONSPRISER:
Finland & Norden 60 € Utlandet 84 €

www.kyrkpressen.fi

facebook.com/kyrkpressen

instagram.com/kyrkpressen

I DETTA NUMMER

Jesus hade trygghet i sitt DNA

Jesus var resiliert, men hur ska vi själva hitta den trygghet som gör att vi stiger upp efter att vi fallit? **Sid 11**

Hon saknar sin pappas blick

Louise Häggström miste sin pappa i tonåren. Fortfarande längtar hon efter den bekräftelse han gav henne. **Sid 22**

Kvinnokrämpor på 1700-talet

Barbro Hästeskos hushållsbok försökte komma tillrätta med sjukdom och lidande på 1700-talet. **Sid 18**

Bort från våldet

Hon hjälper dem som upplevt våld i nära relationer att ta sig ut. – När man delar sin erfarenhet sker mirakel. **Sid 20**

Avdelningar: Nyheter **Sid 4** / Feature **Sid 8** / Inkast **Sid 11** / Den här söndagen **Sid 12** / På gång i din församling **Sid 13** / På gång i stiftet **Sid 17** / Kultur **Sid 18** / Feature **Sid 20** / Opinion **Sid 27**

”Hon är mitt stora stöd”

Vem är du? Musikern och artisten Thomas Lundin är aktuell med en ny talkshow där alla gäster är en överraskning för honom.

TEXT: **ULRIKA HANSSON**
FOTO: **ERIKA LINDSTRÖM**

Thomas Lundin är en musiker och artist som många känner igen som bland annat programledare på tv.

– Jag sjunger och pratar, för och med människor. Komponerar och skriver sångtexter och bokrecensioner. Just nu lägger jag sista handen vid ett album med mina tonsättningar av Viola Renvalls dikter.

Att han också skrivit en psalm är det kanske inte alla som känner till.

– Min Höstpsalm sjungs en del på gudstjänster och jordfästningar.

För tillfället är han aktuell med den improviserade talkshowen ”Nämen hej! Är det du?” som sänds på de finlandssvenska dagstidningarnas hemsidor, fyra söndagar i mars.

Du vet inte på förhand vilka gäster som ska dyka upp. Är det inte nervöst och genant om du inte känner igen dem? Hur tacklar du det?

– Genom att koncentrera mig till hundra procent på mina gäster, släppa självcentreringen och tankar om vad andra ska tycka om mig. Det är inte det det handlar om, utan att möta andra människor. Om man inte känner dem, eller ens känner igen dem, är det ju bara roligt. Då finns det en ännu större orsak att börja diskutera och bli bekanta.

Hur hanterar du den mänskliga rädslan för att göra bort sig?

– Det är förstås lättare sagt än gjort – men jag försöker se alla misstag som gåvor. Läger inte energi på att försöka dölja saker som blir ”fel”, utan erkänner det och går vidare. Och så tränar jag min självkänsla för att komma ihåg att skilja åt det ”jag är” och det ”jag gör”. Bara för att man *gör* något som kanske någon tycker att är pinsamt, betyder du ju inte automatiskt att man *är* pinsam.

Kan du beskriva ett människomöte som betytt extra mycket för dig?

– Det är nog min kära hustru Sonja som jag

FAMILJ:
Hustrun Sonja och de vuxna barnen Lukas och Maja.
LÅNGTAR EFTER:
Fester! Med dans och mat och dryck och kramar.
GÖR HELST UNDER LEDIG TID:
Promenerar, läser, badar bastu. Det vill säga tysta saker.

träffade när jag var 21. Hon var 13 år äldre, alltså 34, och jag friade redan första kvällen! Det var en stark passion som övergick i djup vänskap och kärlek. Vi har varit ett par i 26 år – alltså mer än halva mitt liv. Hon är mitt stora stöd och en av arkitekterna i mitt liv.

I vilka slags situationer känner du dig som allra mest hemma?

– På scenen. Där har jag alltid koll. Är det teater vet jag exakt vad jag ska göra – man har ju övat i månader och gör sedan samma sak, kväll efter kväll. Är jag artist eller programledare är det jag som styr och bestämmer. I mötet med en publik känner jag mig alltid levande och glömmer sådant som tynger i livet.

Vilka egenskaper uppskattar du allra mest i en annan människa?

– Nyfikenhet och öppenhet. Snällhet och lojalitet. Det finns tyvärr en hel del människor som har tillåtit sig själva att bli elaka och falska. Ingen föds ju så. Därför blir jag lika glad varje gång jag möter en snäll människa. Och så trivs jag med människor som inte är så tvärsäkra på allt. Som är villiga att tänka på livet ur olika synvinklar.

Sune Alén: Religion ska kunna väljas bort i grun

Religionsläraren Sune Alén har varit en drivande kraft bakom det nya ämnet religions- och livsåskådningskunskap på Åland. Att få till stånd ett likvärdigt ämne för alla har varit hans främsta mål.

TEXT: **ULRIKA HANSSON**

Sune Alén är mycket nöjd över att det nya ämnet religions- och livsåskådningskunskap kommer att stå på schemat i åländska skolor från hösten. Alla ska delta i ämnet, oberoende av samfund och åskådning (se KP 5/2021).

Alén är pensionerad lärare i religion och livsåskådning. Han började sitt yrkesverksamma liv som utbildad ungdomsledare inom församlingen. Han har också trettio år bakom sig som fackligt aktiv i Lärarförbundet.

– Grundskolan är en skola för alla, då ska vi inte ha ett ämne man kan välja bort för att i stället ha livsåskådning. Religion är ett otroligt viktigt ämne i dagens värld, med individualism, fanatism och konspirationsteorier.

– Om man ska tillägna sig religionsämnet utifrån konfession ser jag inte ämnet som vetenskapligt längre. Det är vårdnadshavarens uppgift att stå för den delen, inte skolans. Jag är lite kategorisk, men det viktiga för mig i det här är att det blir likvärdigt.

Det nya ämnet kommer inte att bestå av en jämn fördelning mellan alla världsreligioner och åskådningar.

– Vi kan inte blunda för att vi har en tusenårig kristen tradition på Åland och en femhundraårig luthersk tradition. Vi måste belysa situationen som den ser ut och kan inte undgå att kristendomen kommer att vara mer synlig kvantitativt.

Kan gemensamt bli ojämlikt?

På Åland har kommunerna inte erbjudit undervisning i minoritetsreligioner, som på fastlandet, och det skulle inte heller vara realistiskt med Ålands befolkningsunderlag, anser Alén. Han ser två vägar att gå.

– Ett likvärdigt ämne för alla, eller så släpper man det löst så alla får undervisning i sin egen religion, men då kan vi stryka det från skolschemat. Och då är vi tillbaka där kyrkan var för länge sedan, då man vakade över att

FOTO: MARKUS SPISKE/PEXELS

»Religion är ett otroligt viktigt ämne i dagens värld.«

det skulle bli så som kyrkan ansåg var bäst.

Det fanns divergerande åsikter i arbetsgruppen som tog fram förslaget till det nya ämnet.

– Men vi var rörande eniga om att vi inte vill ha många olika läroplaner för ett ämne.

En del elever från minoritetsreligioner vittnar om att de känt sig missförstådda eller som försvarare av den egna religionen när de deltagit i skolans religionsundervisning.

Hur ska ni undvika det i det nya ämnet?

– Det är en väldigt viktig fråga, och det är viktigt hur man som lärare lägger fram ämnet. Man bör vara medveten om vem man har i sin grupp, precis som man vet vilka inlärningssvårigheter vissa elever har.

– Det här fenomenet kan också hänföras till andra skolämnen. När olika politiska partier kommer upp sitter kanske en elev

TIPSA OSS!

Har du ett nyhetstips?
Epost: redaktionen@kyrkpressen.fi
Telefon: 040 831 6902

inte diskolan

Sune Alén har undervisat i religion och livsåskådning. FOTO: PRIVAT

i klassen som har en politiskt aktiv förälder med extrema åsikter om invandrare. Den eleven måste behandlas med samma respekt som alla andra.

Om man ser till Finlands diskrimineringslag så nämns vissa diskrimineringsgrunder såsom kön, språk och religion, på det viset kunde man hävda att religion inte är helt likställt med till exempel geografi.

– Jag ser det inte alls på det sättet. Diskriminering betyder att man utsätts för påtryckning eller nedvärderande handling på grund av exempelvis hudfärg eller övertygelse. I konfessionslös undervisning ska det inte få förekomma. Jag ser det som mer diskriminerande att en person inte ska få den här kunskapen för att han eller hon tillhör en annan grupp.

– Jag är fullt medveten om att religion är en stark del av identiteten, men det är också andra saker vi tror på, som inte kan hänföras till religion.

Alén håller med om att undervisningen i religion på Åland också hittills i praktiken varit konfessionslös. Och han är inte oroad över de ökade kraven på lärarnas kompetens eller huruvida deras egen åskådning påverkar undervisningen.

– Vi har en synnerligen kompetent och behörig lärarkår. Lärarna är skyldiga att följa läroplanen, de har inte rätt att framhålla det de tycker är viktigt eller mindre viktigt.

– Det finns också läromedel, och vi måste satsa på fortbildning och att stöda varandra så det blir dialog och interaktion.

Representanter från minoritetsreligioner har inte varit remissinstans för lagförslaget om det nya skolämnet.

– Men engagera kan man göra också i efterhand, bjuda in personer från minoritetsreligioner till skolan och besöka olika samfund.

Milena Parland har jobbat med religionsdialog sedan 2009. FOTO: ARKIV/SOFIA TORVALDS

Om vi bara ser på Sverige går vi vilse

– Hur tryggar vi likabehandling och minoritetsbarnets välmående? frågar Milena Parland. Det är långt ifrån okomplicerade frågor.

TEXT: **ULRIKA HANSSON**

– I skolan rör vi oss mellan risken att osynliggöra minoritetsbarn, eller utsätta dem för andlig kränkning och kulturell appropriering, säger Milena Parland.

Hon har jobbat med religionsdialog sedan 2009 och som bäst doktorerar hon i religionsvetenskap i Åbo, närmare bestämt om religiösa minoriteter i skolan.

– Religionens betydelse ökar och också medvetenheten om minoriteters rättigheter, säger hon.

Det finns mycket forskning på finskt håll och internationellt om minoritetsreligioner i skolan.

– Men forskningen finns inte i samma utsträckning på svenska, vilket kan vara en nackdel för Åland.

I Sverige har man ett kun-

skapsämne i religion för alla. Vid sidan av det finns religiösa friskolor.

– Svenska elever kan symboler, termer och fester. Men det har visat sig att de har svårt att komma ihåg till vilken religion de hör.

»Religionens betydelse ökar.«

Hon lyfter fram forskning som visar att invandrarelever i Sverige inte känner sig hemma i religionsundervisningen, att ateismen är för stark.

– Var fjärde kristen elev kände att de blivit kränkta i skolan av läraren.

– Om vi tittar hemskt mycket på Sverige i det här kan vi gå vilse.

I Finland visar forskning däremot att barn i minoritetsreligioner uppskattar undervisningen i sin egen religion. Men det finns jobb kvar att göra.

– Visualiseras religioner i skolan lika, eller syns bara den dominerande traditionens fester som julen, medan ramadan och ortodox påsk göms?

Lärare är kulturtolkar

Vem som har makten är en viktig fråga, anser Parland.

– Är läraren och rektorn från den dominerande gruppen? Ska majoritetslärare undervisa i alla religioner?

Likabehandling uppnås då minoriteterna är med och bereder och bestämmer.

– Skolans kontakt till lärare i minoritetsreligioner är viktig också med tanke på integrationen. Lärare är kulturtolkar och hjälper till i frågor kring barnens vardag och familjer.

Al Massira talar till den ar

Till Al Massira får man bjuda in sina vänner på en vandring under vilken man lär känna varandra och möter olika saker. Programmet kan jämföras med en Alpha-kurs, men i första hand för den arabiska kulturen.

TEXT OCH FOTO: **JOHAN SANDBERG**

– Den stora skillnaden jämfört med Alpha är att frågeställningarna stiger fram ur skam- och hederskulturen dit hela Mellanöstern hör. Det slår an på strängar som människorna i den här kulturen processar, säger **Torsten Sandell**.

Han är forskare och lärare på Elriminstitutet i Istanbul och har lett Al Massira-kurser vid institutet innan coronan slog till. Han ska vara en av föreläsarna för den första svenska kursen i Finland för gruppleddare, en kurs som hålls virtuellt i Vasa den 25–27 mars.

– För muslimer är det fascinerande att få ställa frågor, tvivla på saker och ting och säga vad de tycker. När man lär sig islam ifrågasätter man inget, och helst ska man inte fråga något. Islamsk tradition säger också att man hamnar i helvetet om man ställer för många frågor. Man får inte undergräva lärarens auktoritet, säger Sandell.

Många kursdeltagare har upptäckt ett sammanhang de aldrig sett förut eftersom Koranen inte förklarar bakgrunden.

– Det talas till exempel om att man ska offra i Koranen, men det förklaras inte varifrån påbudet kommer och vad poängen med det är.

Avsikten med Al Massira är varken att kritisera eller försöka förändra islam eller någon annan religion.

»De är fascinerade av att få ställa frågor, tvivla och säga vad de tycker.«

– En av principerna med programmet är att varken försöka förstöra islams hus eller renovera det. Man bygger ett helt nytt hus från grunden inför deltagarnas ögon. När huset är färdigbyggt frågar man om de vill flytta in i det.

Och det har de också gjort. Inom en presbyteriansk församling i Istanbul blev Al Massi-

Torsten och Tua Sandell använder sig av Al Massira-kurser på Elriminstitutet i Istanbul. Bilden är från 2016.

ra en del av dopundervisningen senaste höst.

– Det är suveränt för nykristna. Alla vi känner som funderar på att lämna islam har brottats med frågor som programmet tar upp.

Vinundret handlar om skam och heder

Al Massira behandlar också frågor som vi i västerlandet kanske ser som självklara. Som exempel nämner Sandell Jesus första under när han förvandlade vatten till vin vid bröllopet i Kana.

– Vi förstår kanske inte hur stort det undret egentligen var. Men i Mellanösterns heder- och skamkultur förstår man det mycket väl. Undret är att Jesus räddade brudgummen och värdarna från en enorm skam. Hade vinet tagit slut hade man i årtal, kanske i årtionden, talat om bröllopet där vinet tog slut. Familjen och hela släkten kunde ha blivit stämplade till och med generationer framöver.

– Det här är en fråga som öppnar för att dis-

Al Massira

Al Massira betyder vandring.

En typ av Alphakurs utvecklad för människor från islamska länder. Kan också användas som studiematerial för västerlänningar.

Utvecklades 2011 i Egypten av koptiska kristna och har utvecklats till en internationell organisation ledd från England.

Består av tolv avsnitt plus ett introduktionsavsnitt. De fem första avsnitten bygger på Gamla testamentet, det sjätte är en brytningspunkt och de sex sista bygger på Nya testamentet.

För varje avsnitt finns en film med ljudfil på 14 olika språk och undertexter till 28 språk samt skriftligt material. Filmerna är gjorda i olika länder i Mellanöstern.

Den första svenska kursen för gruppleddare i Finland ordnas virtuellt den 25–27 mars av Evangeliska Folkhögskolan i Vasa.

abiska kulturen

Sedan Al Massira utvecklades av koptiska kristna med hjälp av engelsmän i Kairo år 2011 har det utvecklats till en internationell organisation som växer hela tiden. Som bäst finns ljudfiler till filmerna på fjorton språk och undertexter till 28. Ljudfilerna finns på fyra västerländska språk. Undertexter finns på svenska och finska.

– Även om materialet kan användas av studiegrupper som består av finländare inser man var tyngdpunkten finns. Om man använder det i en bibelstudiegrupp i Svenskfinland är det kanske enklast att välja den engelska ljudfilen och ha svensk undertext.

»Det fördjupar förståelsen av Bibeln på ett nytt sätt.«

Kan också användas av andra

Torsten och Tua Sandell kom i kontakt med Al Massira första gången hemma i Finland.

– Vi gick en kurs för gruppleddare på finska och fick tillgång till filmerna och böckerna. Vi tyckte materialet var fantastiskt och tänkte på det. I Istanbul provade vi på hur det skulle funka i turkisk kontext.

Filmerna har ljudfiler på turkiska, men än så länge finns inte manualer på det språket. De översätter själva det som behövs.

– Vi blev kontaktade av Al Massiras internationella organisation med frågan om vi kunde gå en ledarträningskurs för att utbilda gruppleddare. Det gjorde vi.

Kursen som nu ordnas i Vasa riktar sig till människor som vill jobba med det här materialet i sina församlingar eller i sina kretsar. I första hand människor som jobbar med invandrare och utlänningar, men materialet passar också bra för finlandssvenska grupper.

– Det fördjupar förståelsen av Bibeln på ett nytt sätt. Man kan börja med sina vänner.

kutera skam och heder och hur Jesus kunde upprätta de här människornas heder.

Sandell beskriver Al Massira som väldigt bibliskt orienterad och Kristuscentrerad. Man läser ur Gamla testamentets skrifter för att där se var man hittar Kristus.

– Om man tänker att GT och NT är en bok så måste det i GT finnas tecken, profetior och sådant som pekar på Kristus, för han är ju kärnan och stjärnan. Det passar också bra i kontexten där människor har respekt för skrifter och profetior. Här ser man också en skillnad till väst, där man inte har samma respekt.

Internationell organisation

En Al Massira-samling bygger på att man äter eller dricker kaffe tillsammans, blir bekanta och skapar relationer. Sedan följer en introduktion där man berättar om dagens avsnitt, ett film som tar cirka 45 minuter. Efter filmen diskuterar man färdiga frågor tillsammans.

Rusning till diakonin år 2020

I fjol mötte kyrkans diakonianställda 566 412 personer, vilket är en ökning med 35 procent jämfört med 2019. Diakonin beviljade sammanlagt 8,4 miljoner euro i understöd under fjolåret, jämfört med 6,6 miljoner euro året innan. Ökningen beror enligt Kyrkostyrelsen i första hand på coronapandemin.

Diakonin mötte framför allt fler personer över 70 än tidigare. Ungefär vart tredje diakonimöte ägde rum med en person över 70 år. Närmare 80 procent av diakonimötena skedde med personer som stod utanför arbetslivet.

Precis som tidigare var den vanligaste orsaken till mötena ekonomiskt stöd (40 procent), orsaker som hör samman med hälsa eller sjukdom (37 procent) och människorelationer (14 procent).

– Coronakrisen ledde till att församlingarna styrde sina medel till diakoniverksamheten och till ett allt närmare samarbete med städer, kommuner och organisationer, framför allt i stora städer, säger **Kalle Kuusimäki** som är chef för Kyrkostyrelsens enhet för Diakoni och själavård.

FOTO: KYRKANS BILDBANK/AARNE ORMIO

Kyrkligt arbete meningsfullt

Nästan varje anställd i kyrkan (92 procent) upplever att arbetet är viktigt och meningsfullt, visaren enkät bland de anställda.

Majoriteten (85 procent) av de anställda inom kyrkan var helt eller i stort sett eniga med åsikten att deras arbetsgemenskap klarat sig bra under coronatiden.

Färre anställda i kyrkan upplevde sig ha utsatts för osakligt bemötande jämfört med tidigare undersökningar.

Det här framgår av Kevas arbetshälsoenkät inom den offentliga sektorn, som genomfördes som telefonenkät bland anställda inom kommunsektorn, evangelisk-lutherska kyrkan och statens ämbetsverk i september–november 2020. Keva är Finlands största pensionsförsäkrare som sköter pensionsärendena för kyrkans, kommunsektorns, statens och Folkpensionsanstaltens personal.

Rättelse

Kyrkpressen skrev felaktigt i förra tidningen att **Rebecka Stråhlman** är den första kvinnliga ordföranden för Kyrkans Ungdom. **Helena Skrifvars** var ordförande för KU mellan 1996–2000.

Kan vi förändra andra människor? Antagligen inte, tänker **Magnus Londen**, som skrivit en satir om en konsult vars motto är "no change" – ingen förändring. – Men om vi själva kommer till att vi vill förändras kan vad som helst ske.

TEXT OCH FOTO: **SOPIA TORVALDS**

Livet har lärt honom att lyssna

Jag är jättefascinerad av folk som försöker förändra andra människor. Det finns så många av oss som går omkring och tycker att andra borde vara på ett annat sätt. Det är ju en kliché, men: förändringen måste komma inifrån en själv, säger Magnus Londen.

Hans färsk debutroman *No change! Konsult Lefa kommer igen* är en satir om leksaksföretaget DingDong, vars styrelse får för sig att anställa ännu en konsult för att få fart på produktionen. Idén kläckte Londen en senkväll på sommarstugan tillsammans med ett par kompisar.

– Vi började snacka om att konsulter – som ju på något vis är en förlängning av samhället – alltid pratar om att vi måste förändras. Hur roligt skulle det inte vara med en konsult som säger att man inte får förändras? Att det är *bra* att inte förändras. "Fortsatt som förr." Den konsulten skulle bli populär.

När han vaknade följande morgon tyckte han fortfarande att idén var strålande.

– Så jag började skriva. Startpunkten var att det skulle finnas en konsult som kommer på att det ska vara *no change* i stället för *change*. Jag tycker själv mycket om satir – det är mer än bara att vara kritisk. Det är ett smart sätt att berätta något, men det är också jättesvårt.

Vad är slutmålet?

Själv tror han alltså att en människa förändras först när hon fått verkliga, egna insikter och är redo för förändring.

– Då kan vad som helst ske. Men om man

Magnus Londen

Frilansjournalist och programvärd för radioprogrammet Efter-snack samt företagare – sysslar med klassiska finländska reseaffischer. Debuterar som romanförfattare med satiren *No Change!* som utkommer på Schildts & Söderströms. Har tidigare publicerat bland annat reseskildringar.

Om han fick ändra på något i sig skulle han önska att han var mer språkkunnig.

Om han hade ett favoritbibelord skulle det vara: "Det här blir lite högtidligt, men jag tycker att nionde och tionde budordet, om att inte känna avundsjuka och begär efter något som någon annan har, i all sin enkelhet och komplexitet är bland de viktigaste ledorden i livet."

inte vill förändras sker ingen förändring, och det är en bra att förstå att det är så – till exempel i ett förhållande.

Om förhållandet är bra kanske du lyssnar på den andra som jansar om att du måste förändra dig.

– Men i slutändan måste du komma fram till det själv: Det är sant, jag *är* ju ett pisshuvud!

Om kravet på förändring kommer uppi från eller från sidan är resultatet ofta kortvarig, motvillig och dålig förändring.

Tycker du att vårt samhälle är förändringsfixerat?

– Jo! Vi frågar oss sällan vad slutmålet är. I själva verket går vi i cirklar. Att tala om förändring blir lätt ett mantra: man bara säger "förändring". Men vart är man på väg? Man borde ju åtminstone ta med sig det som är bra i nuet.

En period ska det vara en viss sorts förändring, och tjugo år senare ska man tillbaka till som det var förut.

– Folk glömmar. Man kan lätt vara ironisk över organisationsförändringar, som alla går i cykler.

Konsulten Leif Storvik i *No change!* återkommer alltid till år 1948, som han menar var en vattendelare i Europas och världens historia. Leif har fastnat vid år 1948, men det finns också en poäng i att han minns. Om vi inte minns vad som skett i historien, hur ska vi då kunna lära oss något av den? Samtidigt behöver Leif sin dotter Tindras insikter för att klara av sitt konsultuppdrag.

Magnus Londen gillar att sammanföra människor med olika åsikter, men också människor över generationsgränserna.

– Jag tycker själv det är ganska lustigt att märka att varje generation vill att det ska vara som det var när de var unga. Det var det rätta sättet, det var liksom slutpunkten för hur ungdomen skulle vara.

Vi går omkring och marrar på våra barn: De är aldrig ute och så läser de ingenting!

– Det är ett marande som pågått sedan urminnes tider – och så blir vi alla likadana. Det är patetiskt!

Han skulle hellre se att vi kan lära oss av varandra. Vi är ju bara en futtig liten punkt i ett långt led.

– Speciellt nu under coronan tycker jag den

Forts. på följande uppslag. ►

*»Vi frågar oss sällan
vad slutmålet är.
I själva verket går vi
i cirklar.«*

Vem har makt idag? Den är mer splittrad än förr, säger Magnus Londen. Kyrkan har lite makt, journalisterna har lite makt, politikerna har lite makt. Men alla känner att de har lite mindre makt än de hade tidigare. – Det är mer splittrat och utspritt. Det blir spännande att se vart det leder.

unga generationen skött sig väldigt bra. De har fixat det här, även om många inte mår så bra. De spelar schack till exempel, det är väldigt populärt. Varför hyllar ingen dem för hur smarta de blivit?

Blivit mindre svartvit

Sedan finns det ju saker som inte behöver förändras. Saker som inte får förändras.

– Kärlek till exempel, det funkade bra som det är. Och att man litar på varandra och på samhället – det är en jävligt bra sak.

Han hoppas också att vi i all framtid ska få utöva idrott och läsa – alldeles gratis.

– Det ska finnas skidspår i centralparken. Och bibliotek! Bibliotek måste finnas.

Hur har du själv förändrats under livet?

– Jag tror att många upplever att de i sitt huvud är ungefär samma person som de alltid varit. Man kan lätt tro att man ser likadan ut också, och bli förvånad över att någon förstår att man fyllt femtio. Det tycker jag är lite rörande, också hos mig själv.

Med åren har han blivit mer förstående inför att vi människor är olika.

– Allt är inte så entydigt, allt är inte så svartvitt, och det är det som är så intressant. Det kan göra mig tokig också, för det skulle vara

så mycket lättare att bara slå näven i bordet och säga: Så här är det!

Ibland stör det honom att allt är så komplicerat. Samtidigt inser han att det är det som gör livet intressant.

– Det gör livet så mycket större än jag någonsin trodde. Om allt vore svartvitt skulle ju faktiskt halva mänskligheten vara idioter. Om man är redo att genuint lyssna på dem som har en annan åsikt blir det spännande att upptäcka att aha, man kan faktiskt se på den där saken så där också.

Han är orolig över att diskussionsklimatet idag tenderar att bli svartvitt och hetsigt – också när politiker diskuterar.

– Folk tänker: "Om alla andra inte fattar det här som jag har fattat är de dumma i huvudet." Det tycker jag är farligt.

Om förlåtelse

Magnus Londen har inget emot att ha dåligt samvete.

– Jag får ofta dåligt samvete. Jag har sagt något onödigt eller har försökt styra någon någonstans. Det är ganska nyttiga stunder att ha.

Det meningslösa med dåligt samvete är om det går över, och sedan fortsätter allt som förr.

– Det är nästan inspirerande ibland att märka att här fejlade jag ... att försöka göra det på

»De friaste människorna är de som både kan förlåta sig själva och andra.«

ett annat sätt nästa gång. Det är belönande.

Han hör inte till kyrkan men tycker att mycket av kyrkans budskap är hur bra som helst: älska din nästa. Som han ser det uppstår problemen om någon står i predikstolen och säger det som någon sorts bud som bör följas. Då är vi igen tillbaka i att insikten om att vi måste förändras – kanske drivna av vårt dåliga samvete – måste gro i oss själva.

– Problemet med mycket dogmatisk religion är att det inte får finnas svagheter. De ska döljas. Då beaktar man inte att vi är helt vanliga människor – varenda en av oss.

Att försöka mana fram insikter om synd och skam ur en maktposition – till exempel från en predikstol – fungerar inte.

– Det förminskar människan och tvingar in henne i ett hörn.

Han har funderat en del på förlåtelse.

– Det är superlätt att förlåta andra. Men att på riktigt förlåta sig själv för dumheter man gjort, det är knepigare.

Han tror att de friaste människorna är de som både kan förlåta andra och sig själva.

– "Hej, jag går vidare." En människa som säger det har förstått något som är viktigt och relevant med att vara människa. Det kommer kanske också med åldern. Man blir mer nådig: först mot andra och sen mot sig själv.

Tryggare kan man visst vara ...

JAG HAR länge tänkt att jag skulle vilja tatuera mig. Rita in en riktning på den smala handleden så att jag vet vart jag ska gå när stigen försvinner. En kompassnål som alltid visar mot målet. Jag har länge vetat vad jag ska skriva på den ljusa huden men jag tvekar. Kan man faktiskt få något bara för att man formulerar det? Kan man bli lugn av bokstäver? Kan man ge till sig själv det som andra borde ha givit?

TRYGGA TYPER är som de runda plastdockorna som har tyngd i botten. Knuffar man till dem vickar de till men snart står de stabilt igen och blicken är alltid öppen och klar, ögonfransarna långa.

De tål både sparkar och ovarsamma händer och blir aldrig kvar i liggande läge. Deras riktning är alltid uppåt, till-

baka. Tyngden heter resiliens och det är den högsta vinsten. Du får den inte från R-kiosken för en femma utan den kommer med det genetiska lotteriet och ofta har också någon annan i familjen skrapat hem samma stabilitet så det blir ganska lugnt och mysigt. Det här är inte människor som är befriade från utmaningar, men självkänslan och självförtroendet är tyngden som får dem att resa sig nästan lika snabbt som de föll.

JAG TAR ett litet religiöst skutt här för att få in lite Jesus. Han är ju onekligen ett bra exempel på en typ med tyngd i botten. Stabil självkänsla och driv. Gillar barn och går inte förbi söndriga vuxna. Bjussig och schysst. Han är visserligen lite gapig och

hastig ibland men mestadels är han tålig och tar skit utan att självbilden rubbas. Utan att riktningen rubbas. Han går mot det svåra för att han vet att han måste och för att han kan. Jesus har dessutom ett uppdrag som är större än han själv och det hjälper alltid. Det hjälper också med älskande föräldrar som förstår sig på sitt särskilda barn. Han är så resilient, kanske till och med för tålig. Även när han blir påspottad och uppspikad ser han att gäng- et inte fattar vad de gör och ber Gud förlåta dem. Han har redan själv sett, förstått och förlåtit.

HAN ÄR så säker. Han är så trygg i vad han håller på med så han behöver inte rista in riktningen med nål. Han har koordinaterna i sitt hjärta. Jag tror nog ändå att jag ska be någon med vacker handstil skriva tillit på insidan på min underarm. Där huden är som tunnast behöver jag bli stärkt och då behöver jag bara dra upp ärm- en när jag går vilse.

Maria Sundblom Lindberg är psykotera-
peut, präst och publicist.

»Han går mot det svåra för att han vet att han måste och för att han kan.«

JAG HAMNADE PÅ ...

Under vinjetten "Jag hamnade på" hamnar vi på överraskande ställen, antingen fysiskt eller mentalt.

Den uppgivna åskådarplatsen

Pandemin fortsätter och fortsätter, vaccineringen drar ut på tiden och mutationerna härjar. Jag får en bild från min arbetsplats där krukväxten gjort slag i saken, lagt sig ner och gett upp.

Erika Rönngård

HELENA RÖNNBERG

Gud behöver en mamma

ETT MÄRKLIGT följande går förbi min dörr. En mamma med tre små knattar och en ännu mindre i vagnen. Samt två hundar som drar åt olika håll. Hur kan hon hålla reda på den skaran, undrar jag. Trillingar plus lillasyster? Tanken är svindlande för en som ibland tar hand om halvvuxna syskonbarn och sover i dagarna tre efter det.

NÄR MARIA får kallelsen att föda Guds son har hon inte den blekaste aning om vad det innebär. Inte om föräldraskap eller att ta hand om Gud själv. Den Allsmäktige som ett hjälplöst barn? Men hon vet en sak. Hon är Herrens tjänarinna och har fullt förtroende för honom. Om Gud behöver en mamma så ställer hon upp. Omöjligt uppdrag eller inte.

Glädjen över att ha tackat ja till Guds kallelse kom långt före barnets födelse. Maria utbrister i ett Magnificat som ljuder världen över ännu idag. Men efteråt kom utmaningarna. Hon såg från början alla dem som ville barnet illa. Hon flydde, hon letade reda på och hon oroade sig ännu då han som vuxen lämnade arbetet och blev vandringspredikant. Han blev nästan arg då hon sökte upp honom och ville ha honom tillbaka hem. Han sa att det viktigaste var att göra Guds vilja. Hon visste vad det innebar. Men att se sonen dödas var den ultimata prövningen. Ingen förälder ska behöva se sitt barn dö. Men hennes kallelse bar också igenom den smärtan.

»Och Maria svarar: må det ske som du sagt.«

ATT FÅ ett barn som en gåva, en unik människa att ta hand om, att älska, beskydda och leda i en värld som inte alltid vill gott, hur ska man kunna det? – Ingenting omöjligt för Gud, sa ängeln till Maria. Och Maria svarar: Må det ske som du sagt. Så tackade hon ja till den dyrbaraste av kallelser: att vara förälder och förvalta jordens framtid.

Helena Rönnerberg är kaplan i Sibbo svenska församling. **Idag** är hon tacksam över att kallelsen bär. **Hon tipsar** om stöda föräldrar i deras kallelse att ta hand om barnen och förmedla en trygg tro.

SÖNDAG 21.3.2021, Marie bebådelsedag

Söndagen ger kyrkoåret puls. Varje söndag har ett namn och ett tema som återkommer i bibeltexterna. Den här sidan berättar vad de närmsta två söndagarna handlar om i våra kyrkor.

Den här söndagen

Marie bebådelsedag handlar om hur ängeln Gabriel bebådade Jesu födelse. I löftet till Maria uppenbaras Guds nåd i hela sin rikedom. Maria ställer sig till Guds förfo-gande och uttrycker sin beredvillighet med orden: "Jag är Herrens tjänarinna. Må det ske med mig som du har sagt." Temat för söndagen är **Herrens tjänarinna**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

1 Sam. 2:1–2, 6–9

ANDRA LÄSNINGEN

Rom. 8:1–4

EVANGELIUM

Luk. 1:46–55

"Då sade Maria:
"Min själ prisar
Herrens storhet,
min ande jublar över
Gud, min frälsare:
han har vänt
sin blick till sin
ringa tjänarinna."
Läs mera i Luk. 1:46–55.

Psalmförlag

58

809

802

303

Psalmerna är valda av
Dag-Ulrik Almqvist.

*Gud, hjälp mig att
finnas där du behö-
ver mig. Ge mig kraft
och mod att förverk-
liga din kallelse så
att mitt liv kan bli
till välsignelse för
andra.*

Bönen är skriven av Helena Rönnerberg.

SÖNDAG 28.3.2021, Palmsöndagen

Nästa söndag

På palmsöndagen inleder ärans konung sin vandring mot förnedringen. Efter att ha smorts i Betania red Jesus in i Jerusalem, mot lidande och död. Detta blev vägen till den seger som palmkvistarna symboliserar. Temat är **ärans konung på förnedringens väg**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

Jes. 50:4–10 eller
Sak. 9:9–10

ANDRA LÄSNINGEN

Fil. 2:5–11 eller
Hebr. 7:24–27

EVANGELIUM

Matt. 21:12–17 (18–22)

"Sannerligen, om ni har
tro och inte tvivlar, kan
ni göra detta med fikon-
trädet och mer än så, ni
kan säga till berget här:
Upp och kasta dig i havet!
och det skall ske. Allt vad
ni ber om i era böner skall
ni få, om ni tror."

Läs mera i Matt. 21:12–17 (18–22)

Psalmförlag

847

79

87

227

Psalmerna är valda av
Dag-Ulrik Almqvist.

Skicka era kyrkliga annonser till: annons@kyrkpressen.fi

Saknar du någon församling? Du hittar de övriga på kyrkpressen.fi

Stilla veckan är mörker och ljus

Stilla veckan är den sista veckan i fastetiden. Den firas till minne av Jesus lidande på korset.

I år börjar Stilla veckan på Palmsöndagen, den 28 mars. Under veckan hålls ofta andakter och gudstjänster som berättar om de sista dagarna under Jesus liv. Följ med annonseringen i din församling och delta i gemenskapen kring påskens händelser!

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO

VI FINNS HÄR – VI TROR PÅ LJUSET!

Den samlande verksamheten sker tills vidare i huvudsak på nätet. Du når alla anställda per telefon och e-post. Mer info: esboforsamlingar.fi/kontakt.

Aktuell information om verksamheten får du på esboforsamlingar.fi, på sociala medier och genom att ringa församlingens kansli, 09 850 3000, vardagar kl. 9–13.

Tillsammans i kyrkan på nätet: Gudstjänsterna i Esbo domkyrka söndagar kl. 12.15 streamas på <https://www.facebook.com/www.esboforsamlingar.fi> och kan ses också efter sändningstidens slut. Egen Facebookinloggning behövs inte.

Skärtorsdagens mässa 1.4: streamas på Facebook kl. 18 från Esbo domkyrka. Efter streamingen är det möjligt att ta emot nattvard i Esbo domkyrka kl. 18.45–19.45 och i Olars kyrka kl. 18.45–19.45. Ett begränsat antal deltagare släpps in i kyrkan samtidigt, var beredd på att vänta på din tur. Vi beaktar myndigheternas rekommendationer gällande hygien och avstånd.

Earth hour-konsert: lö 27.3 kl. 20.30 på facebook.com/www.esboforsamlingar.fi Mauriz Brunell, Nina Kronlund, Eeva-Liisa Malmgren, Markus Malmgren. Bl.a. R. Wagner, P. Collins, Bono. Nätkollekt för Gemensamt Ansvar.

Långfredagskonsert: 2.4 kl. 18, facebook.com/www.esboforsamlingar.fi. Joachim von Burck: Johannespassionen (1568). MGRENsemble. Nätkollekt för Gemensamt Ansvar.

Dagklubbarna för 2–5-åringar tar emot anmälningar till hösten:

Elektronisk anmälan senast 31.3 på esboforsamlingar.fi. OBS! Också barn som redan har en klubbplats måste anmälas på nytt. Klubbarna samlas på förmiddagarna 2–4 gånger per vecka. Avgiften beror på antalet timmar per vecka. Klubbarna börjar vecka 33 och finns på Carlberg, Ungdomsv. 10, i Esbovikens kyrka, Skepparg. 8, Olars kyrka, Olarsb. 4, och Esbo domkyrkas församlingsgård, Kyrkstr. 2. Platserna bekräftas v. 15. Mer info (klubbarna): Lisa Wentjärvi, 050 432 6861, lisa.wentjarvi@evl.fi; Helena Aitti-Lindberg, 040 763 6250, helena.aitti-lindberg@evl.fi (klubbarna och den elektroniska anmälningen).

Barnpassning för småbarn:

Tisdagar 9.30–11 utomhus vid Sökö kapell

(lekparken) och torsdagar 9.30–11 vid Mattby kapell. Anm. per SMS. Tisdagsgruppen Jenni Hietala, 050 475 0288 senast fredagen innan. Torsdagsgruppen Lisa Wentjärvi, 050 432 6861 senast måndagen innan. I meddelandet bör barnens namn, ålder och föräldrarnas kontaktuppgifter finnas med. Två barnledare är på plats. En familj per gång får delta, undantaget är två familjer där barnen annars är i kontakt med varandra.

Påskfönstret öppnas! Från 25.3 kan du utifrån bekanta dig med påskfönstret som vaktmästaren och barnledarna i Olars kyrkas svenska sida har planerat. Välkommen för att uppleva påsk- och vårstämning!

Saknar du någon att prata med? Telefonvännerna ringer till dig under onsdag förmiddagar och pratar bort en stund. Ta modigt kontakt! Anmäl dig till Taina Sandberg, 040-547 1856 eller taina.sandberg@evl.fi.

Diakonin stöder och hjälper: Ta kontakt med Taina Sandberg, 040 547 1856, taina.sandberg@evl.fi eller Nina Wallenius, 050 432 4323, nina.wallenius@evl.fi. Du kan också boka telefontid på webben: <https://asiointi.espoonseurakunnat.fi/home>.

Diakonerna Nina och Taina sänder varma

hälsningar till alla!

Kundbetjäning tills vidare endast per telefon och elektroniskt:

Esbo svenska församlings kansli, 09 8050 3000, esbosvenskaforssamling@evl.fi, må-fre kl. 9–13. Esbo regioncentralregister, 09 050 2600, keskusrekisteri.espoo@evl.fi, Esbo församlingars bokningstjänster, 09 8050 2601, varauspalvelut.espoo@evl.fi, Esbo förs. begravningstjänster, 09 8050 2200, hautatoimisto.espoo@evl.fi, må-ti kl. 9–15, on-to kl. 9–12, fre stängt.

GRANKULLA

Sö 21.3 kl. 12: Strömmad gudstjänst, Ulrik Sandell, Heli Peitsalo.

Kl. 18 EARLY MUSIC DAY: Esbo barocks konsert i Grankulla kyrka (strömmad). Linnéa Sundfaer Casserly, sopran, Esbo barocks ensemble. Konserten direkt-sänds via grankullaforssamling.fi. **Insamlingsintäkterna till förmån för Gemensamt Ansvar.**

PÅSKFÖNSTER OCH IKONRUM I KYR-

KAN: I fönstren mot kyrkans innergård finns en påskutställning för hela familjen att se under tiden 21.3–11.4. I påskfönstren kan du göra en resa kring stilla veckan och påskens händelser. I nedre brasrummet i kyrkan finns ett ikonrum, där vi har samlat de vackraste ikonerna att titta på och bli stilla in-

för. Ikonrummet är öppet mån–sön 22–28.3 kl. 15–18, ons–tors 31.3–1.4 kl. 15–18. Ingång via kyrkans huvudingång.

Ti 23.3 kl. 9.30–10.30: Diakonimottagning och brödutdelning i kyrkans aula.

Sö 28.3 kl. 12: Strömmad familjegudstjänst, Daniel Nyberg, Heli Peitsalo, Daniela Hildén.

Ti 30.3 kl. 9.30–10.30: Diakonimottagning och brödutdelning på kyrkans innergård.

Kl. 19: Stilla veckans konsert (strömmad): Teppo Lampela, kontra–alt och barockorkester: Minna Kangas, Dora Astertad, Riitta–Liisa Ristiluoma, Louna Hosia, Anna Rintarahko, Marianna Henriksson. Musik av Antonio Vivaldi. Konserten direktsänds via grankullafor-samling.fi. Insamlingsintäkterna till förmån för Gemensamt Ansvar.

To 1.4 kl. 18: Skärtorsdagens kvällsmässa. Direkt efter mässan delas nattvarden ut fram till kl. 19.30. Predikant Sini Aschan, liturg Daniel Nyberg, kantor Heli Peitsalo.

Sommarklubb: för 3–7-åringar 7–11.6 kl. 9–12. Anmälningar till daniela.hilden@evl.fi eller tfn 050 443 0045. De 10 först anmälda ryms med.

Mer information om den uppdaterade verksamheten hittar du på grankullafor-samling.fi

Kansliet: må, ti kl. 10–14, on kl. 10–11.30, tfn. 050 500 7000, to stängt, fr öppet kl. 10–14.

KYRKSLÄTT

Sö 21.3 kl. 12: Strömmad gudstjänst från St. Mikaels kyrka, Kyrksläotts kyrka

Ons 24.3 kl. 11–12: Försäljning av Take Away mat, 2€/0,5l burk, utanför diakonikansliet på Torgvägen 3.

Ons 24.3 kl. 16: Sorgekväll på Meet, vi delar saknad och läser texter om sorg och hopp. Anmälning till Susanna Lönnqvist 0503761510, som sänder länk för deltagandet i sorgkvällen.

Sö 28.3 kl. 12: Palmsöndagens familjegudstjänst på församlingens facebook sida

Må 29.3 kl. 15: Virtuellt förbönspromenad på Meet. Kontakta Susanna Lönnqvist så får du information om länken.

St Mikaels kyrka är öppen för stillhet och bön 23.3 och 25.3 kl 15–19. Masaby kyrka har öppet 24.3 kl 15–19. Samtidigt kan du delta i insamlingen av livsmedel och hygienprodukter till förmån för äldre i Kyrkslätt. Insamlingen är en del av församlingarnas Gemensamt Ansvar kampanj.

Pastorskansliet har flyttat till nya utrymmen på Kyrkstallsvägen 2 i centrum, från

och med 15.3.2021

Pastorskansliet betjänar under koronaepidemin i första hand via telefon eller epost må–to kl. 9–15. Fredagar stängt. Tel. 040 350 8213. Epost: kyrkslatts.svenska.forsamling@evl.fi. www.kyrkslattsforsamlingar.fi

TAMMERFORS

All gruppverksamhet har inhiberats fram till 28.3.2021. Vi firar inga gudstjänster heller.

En videoandakt publiceras varje lördag på församlingens Facebook-sida www.facebook.com/tfors.svenska och i stilla veckan varje dag.

Om du önskar kan kyrkoherden gärna komma hem till dig och dela nattvard. Ring 050 464 8460 och kom överens om tid.

Kantor Paulas Ditt och Datt hittar du på adressen <https://paulamirja.webnode.fi/paulafors/>

Om du behöver hjälp, kontakta diakon Eila–Sisko Helisma, 050 5272 290, eila-sisko.helisma@evl.fi.

Vi informerar om fortsättningen på hemsidan <https://tamperenseurakunnat.fi/svenska> och i Facebook, och svarar gärna på frågor per telefon eller e-post.

VANDA

HELSINGE KYRKA S:T LARS (= PÅ NÄTET i K&K)

Gudstjänst sö 21.3 kl. 10: Föreningarnas och Marthornas kyrksöndag. Heidi Åberg, violin.

Gudstjänst sö 28.3, 11.4, 18.4 kl. 10: Skärtorsdagens andakt till minne av den första nattvarden 1.4 kl. 18.

Långfredagens gudstjänst 2.4 kl. 10: Heidi Åberg, violin och sång.

Påskdagens festgudstjänst 4.4 kl. 10: Heidi Åberg, violin och Aamu Pulkkinen, mezzosopran.

Annandag påsk 5.4 kl. 18: musikandakt. **Utan närvarande församling.** Gudstjänster och andakter från Helsinges kyrka S:t Lars kl. 10 strömmas via församlingens YouTube kanal.

DICKURSBY KYRKA (Stationsv. 12a) **Seniorcafé ti. 23.3 kl. 13:** Kontaktperson: Annakatri Aho tel. 050 464 5068. Max. 6 deltagare.

BARNVERKSAMHET I KLUBBUTRYMMET (Strömfärv. 13)

Pysseklubb för åk 1–3, ti och ons kl. 12–16.30.

Barnvänlig hund på plats. Max. 6 deltagare.

Mera info: t.f. barnledare camilla.koskinen@evl.fi, 050 341 4964.

Virtuellt påskpyssel via församlingens YouTube–kanal.

ÖVRIGT

Insamlingen Gemensamt Ansvar. I år fokuserar insamlingen på de äldres ekonomiska trångmål. Din hjälp behövs! Du kan delta i Vanda svenska församlings

”Gå, spring eller skida för de äldre!”. Du kan bidra med 1 €/km. Ta ett foto från din springrutt och tagga oss i sociala medier #vandasvenska #gemensamtansvar. Mera info på våra hemsidor.

HELSINGFORS PROSTERI

MATTEUS

GUDSTJÄNSTER

Videogudstjänst: från Matteuskyrkan varje söndag kl. 10. Följ med direkt via Matteus församlings Facebooksida och delta i gudstjänstgemenskapen i kommentarsfältet. Under två veckors tid hittas gudstjänsten också på församlingens Youtube–konto samt hemsida. Mera information på hemsidan www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus.

Missa inte! Kyrkkaffe med Pia: Efter gudstjänsten dricker vi kyrkkaffe över Facebook tillsammans med församlingens medarbetare. Den 21.3 avtackas vår långvariga församlingssekreterare Pia Valtanen i samband med kyrkkaffet.

Kvällsandakt på Instagram: Varje söndag kl. 18 sänds en kort kvällsandakt från @matteusungdom–kontot på Instagram. Välkommen på andakt med ungdomsteamet!

Nattvard varje torsdag: Vi samlas högst sex personer åt gången i Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3, varje torsdag kl. 18 (med undantag av skärtorsdag 1.4 kl. 17). Vid behov kan också enskild nattvard firas. Anmäl dig på förhand till Juho Kankare tfn 050–3803957.

BARNFAMILJER

Musiklek online: Tisdagar kl. 10 och 13 samlas Matteus musiklek över nätet. Välkommen med du som är hemma med barn och vill prata och sjunga bort en stund. Samlingen räcker högst 30 minuter. För mera info kontakta musikledare Daniela: daniela.stromsholm@evl.fi.

Behöver du hjälp eller stöd?

Du kan alltid kontakta församlingens anställda och diakoniarbetarna om du behöver hjälp eller stöd i vardagen eller bara någon att tala med! Våra diakoniarbetare är Carita Riitakorpi 050–380 3986 eller Mari Johnson 050–380 3976.

JOHANNES

GUDSTJÄNSTER

Högmässa: söndagar kl. 12 i Johanneskyrkan. Mässan strömmas via [facebook.com/johannesforsamling](https://www.facebook.com/johannesforsamling) och kan ses i efterhand via församlingens Youtubekanal i två veckors tid. 21.3: Anna Brummer medverkar, 31.3: S:t Jacobs barnkör medverkar via video.

Mässa i vardagen: onsdagar kl. 16.30 i Johanneskyrkan. En kort, meditativ kvällsmässa för sex gudstjänstbesökare.

Middagsbön med diakonin: tisdagar kl. 12 i Johanneskyrkan.

Korsvägen: en korsvägsandakt finns på vår Youtubekanal och kan ses under hela fastan.

Uppdaterad information: hittar du alltid på helsingforsforsamlingar.fi/johannes. Du kan också kontakta pastorskansliet med dina frågor mån–tis och tors–fre mellan kl. 10 och 15 (johannes.fors@evl.fi, (09) 2340 7700).

BARNFAMILJER

Musiklek: tisdagar (0–1-åringar) och fredagar (2–4-åringar) kl. 11 online via Google Meet. Musikstunden är 15–20 min lång och innehåller sånger och ramsor med vintertema. Det bjuds också på avslappningsmusik av musikpedagog/kyrkomusiker Heidi Åberg. Anmälan till heidi.ahberg@evl.fi.

MUSIK

Lunchmusik: tisdagar kl. 12 i Gamla kyrkan. Strömmas via [facebook.com/helsingintuomiokirkkoseurakunta](https://www.facebook.com/helsingintuomiokirkkoseurakunta).

UNGDOMAR & UNGA VUXNA

Följ @johannesungdom på Instagram eller besök johannesungdom.wordpress.com för att få reda på vad som är på gång inom ungdomsarbetet. Du kan även kontakta våra ungdomsarbetsledare Chrisu och Ninni, kontaktpuppgifter finns på hemsidan.

Vill du ha vårt nyhetsbrev?

Vi utreder ifall det finns intresse för nyhetsbrev per e-post. Meddela gärna ditt intresse till johannes.fors@evl.fi eller fyll i din e-postadress via vår hemsida!

PETRUS FÖRSAMLING

GUDSTJÄNSTER

Du kan följa med den streamade gudstjänsten via www.facebook.com/petrusforsamling. Se hemsidan för mer information.

Streamad högmässa sö kl. 10: 21.3 Munksnäs kyrka, Bengt Lassus. 28.3 Äggelby gamla kyrka, Thylin. Streamad högmässa turvis från Munksnäs och Äggelby. Det finns möjlighet för ett begränsat antal förhandsanmälda personer att delta, kontakta kaplan Ronny Thylin 050–3803 548/ ronny.thylin@evl.fi. Ifall flera än det tillåtna antalet vill vara med ordnas en andra nattvardsgudstjänst kl. 11.30 på samma plats (streamas inte).

Online–kyrkkaffe sö kl. 11.30: Håll upp lite kaffe eller te och kom med på ett virtuellt kyrkkaffe! Efter den streamade högmässan ses vi digitalt på Google Meet, länken i händelsekalendern på hemsidan.

Nattvard: Under den tid coronarestriktionerna begränsar deltagande i gudstjänsterna kan man be om enskild nattvard vid en överenskommen tidpunkt för sig själv eller hela familjen. Kontakta någon av prästerna.

Puls–gudstjänst: Söndagar kl. 15.30 via Zoom. En gudstjänst i nyare stil för alla åldrar. Ny serie om ”Kallelse”. Under fastan ses vi på Zoom för gemenskap och en avskalad form av gudstjänst. Länk på hemsidan.

BARNFAMILJER

Följ Petrus Kidz-gruppen på facebook och hör mer om barnverksamheten!

Musiklek på Zoom: To kl. 10–10.30. Mer info på hemsidan.

Zoom-träffar för barn sö kl. 9–9.30:

Barnen träffas online under den tid det inte är möjligt att samlas fysiskt. Vi lyssnar på och pratar om bibelberättelser, ber tillsammans och har det roligt. Länk i hemsidans händelsekalender.

STILLA VECKAN

Jesu vandring: Under stilla veckan följer vi Jesus på hans vandring mot korset. Varje kväll under stilla veckan kan du följa aktläsningen live via facebook, må–to kl 18. Möjlighet för 6 på förhand anmälda deltagare i Petruskyrkan.

Skärtorsdag: kl. 18 Aktläsning med nattvard i Munksnäs om läget tillåter. Möjlighet för 6 på förhand anmälda deltagare.

kl. 18: Streamad aktläsning från Petruskyrkan. Efteråt nattvard ute på gården vid Petruskyrkan för alla. Nattvard pågår i en halv timme efter sändningen. Möjlighet för 6 på förhand anmälda deltagare inne i kyrkan.

Följ med hemsidan eller ring kansliet för uppdaterad info om stilla veckan och påsken. Som vanligt firar vi gudstjänst på sö kl. 10 och 15.30 online.

ESBO STIFT

LOJO

21.3. och 28.3. kl. 10.00 Gudstjänst i Lojo S:t Lars kyrka förrättas utan närvarande församling. Delar av gudstjänsten är på svenska. Gudstjänsten radieras och du kan lyssna på den på Radio Dei (107,2 MHz eller www.radiodei.fi/kirkko). Efter gudstjänsten är Lojo S:t Lars kyrka (kl. 11–12) och Virkby kyrka (kl. 13–14) öppna och det finns möjlighet att få nattvard. Vi ber er att komma ihåg att hålla säkerhetsavstånd. Användning av ansiktsmask rekommenderas. Sex personer kan närvara samtidigt.

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA

På Youtube & Facebook:

Sö 21.3

– kl. 10: Gudstjänst från Ekenäs kyrka
Virtuella gudstjänster och program under stilla veckan:

27.3 kl. 18: Minikonsert med fastepsalmer

28.3 kl. 10: Palmsöndagens gudstjänst

29–31.3 kl. 18: Andakt i stilla veckan

1.4 kl. 14: Påskpyssel för barnfamiljer

1.4 kl. 18: Skärtorsdagens gudstjänst

2.4 kl. 10: Långfredagens gudstjänst

3.4 kl. 14: Smått och gott för barnfamiljer

3.4 kl. 23: Påsknattsmässa

Programmen nås lätt via länkar på startsidan på vår webbplats.

ÖPPNA KYRKOR I MARS

Präst finns på plats för samtal, förbön och nattvardsgång. Det går också bra att bara komma in, tända ett ljus och sitta i stillhet för sig själv (högst 6 pers. i gången).

Ekenäs: varje söndag kl. 10–11

Tenala: varje söndag kl. 12–13

Bromarv: varannan söndag kl. 10–11 (21.3)

Snappertuna: varannan söndag

kl. 12–13 (21.3)

Skärtorsdagen 1.4 är kyrkorna öppna för nattvard. Anmäl deltagande till respektive präst:

Bromarvs kyrka kl. 18:

(Monica 044–7553627)

Snappertuna kyrka kl. 18:

(Meri 044–7553601)

Ekenäs kyrka kl. 19.30:

(Anders 0400–527488)

Tenala kyrka kl. 19.30:

(Wille 0400–640786)

INGÅ

Sö 21.3:

– kl. 10.00 **Tvåspråkig strömmad gudstjänst:** Ingå kyrka. Gudstjänst utan

närvarande församling. Gudstjänsten strömmas på Ingå församlings musikverksamhets YouTube-kanal, Sjöblom, Gustafsson Burgmann.

– kl. 19.00 **Strömmad konsert, musik av**

J. S. Bach: Ingå kyrka. Konserten strömmas på Ingå församlings musikverksamhets YouTube-kanal, kan även ses via församlingens hemsida. Medverkande: Kari Vuola, orgel och Varpu Haavisto, gamba. Programmet finns på nätet.

Må 22.3:

– kl. 13.15–14.45 **Einsteinklubben:** Församlingshemmets källarvåning. En experiment- och vetenskapsklubb för klasserna 3–6, förhandsanmälningar till noora-elina.nylund@evl.fi.

Sö 28.3:

– kl. 10.00 **Gudstjänst (strömmad):** Ingå kyrka. Gudstjänst utan närvarande församling. Gudstjänsten kan ses på Ingå församlings musikverksamhets YouTube-kanal. Hellsten, Gustafsson Burgmann

– kl. 11.00–12.00 **Ingå kyrka öppen för bön och meditation samt möjlighet till nattvard.**

Må 29.3:

– kl. 13.15–14.45 **Pysselklubb:** Församlingshemmets källarvåning. För barn i lågstadiet. Förhandsanmälningar till noora-elina.nylund@evl.fi.

To 1.4:

– kl. 19.00 **Skärtorsdagens gudstjänst (bandad):** Ingå kyrka. Gudstjänst utan närvarande församling. Gudstjänsten strömmas på Ingå församlings musikverksamhets YouTube-kanal. Sjöblom, Gustafsson Burgmann.

Ingen gruppverksamhet för vuxna tillsammans.

Ingå församlings kansli öppet må–ti kl 9.00–12.00, ons–to endast telefonbetjäning, fre stängt.

ESBO SVENSKA FÖRSAMLING

Fira Earth hour med konsert!

Lördagen den 27 mars kl. 20.30 bjuder Esbo svenska församling Earth hour-konsert på Facebook. Mauriz Brunell, Nina Kronlund, Eeva-Liisa Malmgren, Markus Malmgren. Bl.a. R. Wagner, P. Collins, Bono. Nätkollekt för Gemensamt Ansvar. Earth hour är en internationell kampanj som uppmanar hushåll och företag att släcka belysningen för att uppmärksamma klimatfrågan.

Adress: www.facebook.com/www.esboforsamlingar

Ingå församlings diakonimottagning är stängd tills vidare – ta kontakt per telefon, tel 040–555 2090/Birgitta Lindell (e-post: birgitta.lindell@evl.fi). Coronaläget kan förändras, och då kan evenemangen inhiberas eller ändra karaktär! Följ med aktuell information på församlingens Facebook-sida och församlingens hemsida: www.ingafor-samling.fi.

KARIS-POJO

Söndagens gudstjänster sänds virtuellt tills vidare.

Gå till Karis-Pojo församlings webbplats och välj Youtube:

Sö 21.3 kl. 10: Gudstjänst, präst Fanny Autere och kantor Päivi Tiitu.

Sö 28.3 kl. 10: Gudstjänst, präst Pentti Raunio och kantor Päivi Tiitu.

Vi erbjuder möjlighet till nattvardsfirande enligt följande:

Sö 28.3 kl. 12: Högmässa i S:ta Maria kyrka i Pojo.

För deltagande i nattvardsfirandet vänligen kontakta pastorskansliet må–to kl. 9–13 tfn 019 279 3000.

Mera info: www.karis-pojoforsamling.fi

SJUNDEÅ

Gudstjänsterna strömmas tills vidare på söndagar kl. 11.00 med endast medarbetare på plats.

Tvåspråkig nattvardsstund på skärtorsdag 1.4 med start kl. 17.40:

p.g.a restriktionerna om sammankomst bör man anmäla sig till nattvarden. An-

mälningblanketten hittar man under evenemang på adressen www.sjundeaforsamling.fi. Man kan även anmäla sig per telefon fr.o.m 23.3 tis–ons mellan kl. 9–12.

Stilla veckans musikstund: i S:t Petri kyrka måndag 29.3 kl. 18–20. Välkommen för att stilla Dig en stund till musik framförd av Sirpa Lilius.

Ingen samlande verksamhet.

Vänligen se uppdateringar på www.sjundeaforsamling.fi

DOMPROSTERIET

AGRICOLA

NU ÄR DEN HÄR – PÅSKBASAREN PÅ NÄTET DU VÄNTAT PÅ

Köp från basaren och stöd vårt missionsprojekt i Nepal bland kvinnor och barn genom Finska missionssällskapet. Missionens vänner i församlingen har stickat, sytt och pysslat. Basaren hittar du på agricolaforsamling.fi och den öppnar 22.3.

BORGÅ

På www.domkyrkan.fi och på Facebook

Borgå svenska domkyrkoförsamling hittas länk till alla strömmade evenemang.

SÖ 21.3 KL. 12.15: Strömmad gudstjänst med prästvigning, biskop Bo-Göran Åstrand, Tollander, Patrik Latvala, trombon.

KL. 18: Strömmad konsert på Marie bebådelsedag. Laura Leisma, sopran, Ilmari Leisma, tenor och Eric-Olof Söderström, ackompanjemang.

SÖ 28.3 KL. 12.15: Strömmad gudstjänst, Lundgren, Hätönen

KL. 13.30: Mässa i Domkyrkan. Vi firar en kort, läst mässa med högst 5 deltagare. Anmäl dig i förväg till liturgen Andreas Lundgren, tfn 0400 744 613, om du önskar delta.

Musikandakter i stilla veckan

Måndag kl. 18: Musikandakt med "Folkliga koraler", Anne Hätönen, Nina Fogelberg och Sinikka Stöckell och Tuija Wilman, andakt.

Tisdag kl. 18: Musikandakt med orgelmusik av J.S. Bach. Reidar Tollander, orgel och Elefteria Apostolidou, andakt.

Onsdag kl. 18: Musikandakt med andliga sånger av J.S. Bach. Pauliina Kallio, sång, Eric-Olof Söderström, piano och Claus Ståhlberg, andakt.

Skärtorsdag 1.4 kl. 14, kl. 14.30, kl. 15, kl. 17: Vi firar fyra korta, lästa mässor med högst 5 deltagare. Anmäl dig i förväg till liturgen om du vill delta: Till mässorna kl. 14, kl. 14.30 och kl. 15 ska du anmäla dig till Andreas Lundgren, tfn 0400 744 613 och till mässan kl. 17 till Elefteria Apostolidou, tfn 040 711 2800. **Färdtjänst till mässorna:** kl. 14, kl. 14.30 och kl. 15 ordnas 1.4. Taxiskjutsen är till för dig som av en orsak eller annan har svårt att komma till kyrkan. Du beställer själv en taxi och en diakoniarbetare tar emot dig vid kyrkan och sköter om betalningen.

KL. 18: Strömmad mässa. Medverkande Wilman, Söderström, sångtrio från Schola Olaus Petri, Tommi Wesslund, cello.

SIBBO

Mer information: på Sibbo svenska församlings hemsida: www.sibbosvenska-forsamling.fi och Facebooksidan www.facebook.com/sibbosvenskafor-samling.

Våra gudstjänster och andakter sänds på nätet: och är inte öppna för församlingsmedlemmar. Du hittar det strömmade och bandade materialet via länkar på hemsidan och Facebook och på Youtubekanalen Kirkko Sipoossa – Kyrkan i Sibbo.

Sö 21.3 kl. 12: Gudstjänst i Söderkulla kyrka. Strömmas.

Ti 23.3 kl. 10: BöneLive med Sara George. Live på församlingens Facebooksida.

Sö 28.3 kl. 12: Palmsöndagens gudstjänst i Sibbo kyrka. Strömmas.

Må 29.3 kl. 19: Passionsandakt på måndagen i stilla veckan. Bandad.

Ti 30.3 kl. 19: Passionsandakt på tisdagen i stilla veckan. Bandad.

On 31.3 kl. 19: Passionsandakt på onsdagen i stilla veckan. Bandad.

To 1.4 kl. 17: Mässa på skärtorsdagen i Sibbo kyrka. Bandad.

To 1.4 kl. 19: Kärlekens väg, påskvandringen i en musikversion i Sibbo kyrka. Bandad.

På grund av coronaepidemin sker största delen av familjerådgivningens träffar just nu på distans. FOTO: PIXABAY

För familjer som behöver stöd

Grankullabor får nu familjerådgivning vid Esbo församlingars familjerådgivningscentral.

GRANKULLA Från början av mars får par och familjer i Grankulla par-, familje- och individuell terapi vid Esbo församlingars familjerådgivningscentral. Familjerådgivningen är gratis för alla Grankullabor och förutsätter inte medlemskap i kyrkan.

Den person som skött tjänsten som sjukhuspräst och familjerådgivare i Grankulla kyrkliga samfällighet blir pensionerad i sommar. I den här situationen var det naturligt att söka en samarbetspartner vid Esbo församlingars familjerådgivningscentral, som har ett gott rykte och yrkeskunig personal.

I Grankulla är tvåspråkigheten framträdande och vi har som en klar prioritet att kyrkans familjerådgivningstjänster finns tillgängliga på svenska också i fortsättningen, säger **Ulrik Sandell**, som är kyrkoherde i Grankulla svenska församling.

Vid Esbo församlingars familjeråd-

Ulrik Sandell är glad över att Grankullabor får hjälp och stöd av familjerådgivningen i Esbo. FOTO: ARKIV

givningscentral arbetar 14 familjerådgivare, varav två är tvåspråkiga. Familjerådgivningen finns i Hagalund, i Centraltornet och Spektri. Grankullaborna kan ta kontakt enskilt, tillsammans med sin partner eller sin familj, oberoende av etnisk bakgrund eller sexuell inriktning. Familjerådgivarna ger både par-, familje- och individuell terapi. Tidsbokning per telefon 09 8050 2420, må-ti och to-fre. kl. 9-11.

Videomöten fungerar bra

– För tillfället sker 95 procent av träf-

Mer information och intervjuer:

Aku Kaura

chef för Esbo församlingars familjerådgivningscentral
050 593 4529, aku.kaura@evl.fi

Ulrik Sandell

kyrkoherde i Grankulla svenska församling
050 525 2201, ulrik.sandell@evl.fi

farna på distans på grund av coronaepidemin. Videomötena har gått bra. De som får familjerådgivning har lika stor nytta av distansmöten som av att träffas live. Tillgången på tjänsterna är också bra. Intagningsprocenten var förra året 68 procent. Vi kan alltså ta emot en stor del av dem som kontaktar oss, berättar **Aku Kaura**, som leder Esbo församlingars familjerådgivningscentral

Esbo församlingars familjerådgivning har varje år ca 800 klienter och ordnar cirka 5 000 klientmöten.

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris kl. 9.54)

Fredag 19.3 06.54 Sixten Ekstrand, Borgå

Måndag 22.3 Monika Winberg-Nikkola, Nådendal

Tisdag 23.3 Per Stenberg, Karleby

Onsdag 24.3 Minna Opara, Ekenäs

Torsdag 25.3 Markus Linde, Sundom

Fredag 26.3 Marko Pitkäniemi, Helsingfors

Måndag 29.3 Maria Boström, Föglö

Tisdag 30.3 Maria Boström, Föglö

Onsdag 31.3 Maria Boström, Föglö

Torsdag 1.4 Maria Boström, Föglö

Gudstjänst kl. 13.03

Söndag 21.3 Gudstjänst med Agricola svenska församling. Predikant: Stina Lindgård. Liturg: Karl af Hällström. Organist: Vera Tollander. Kantor: Merja Mäkivirta. Sångsolist: Gisela Gren-Nordström. Försångare: Veronika Svenskberg och Malena Jorðas. Gudstjänsten sänds också i Yle Fem kl. 12.00.

Söndag 28.3 Gudstjänst med Vörå församling. Predikan: Hans Boije och Ingemar Klemets. Liturg och förebedjare: Samuel Erikson. Organist: Martin Klemets. Kantor och sångsolist: Kristoffer Streng. Textläsare: Peter Åbacka.

Aftonandakt kl. 19.15

Fredag 19.3 Katarina Gädén, Mariehamn (repris från 5.4.2019)

Lördag 20.3 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 21.3 Herrens tjänarinna. Textläsare: Maria Björnberg och Maria Repo-Roostedt. Producent: Hedvig Långbacka (repris från 18.3.2018)

Måndag 22.3 Albert Häggblom, Esse

Tisdag 23.3 Nils-Gustav Blom, Sibbo

Onsdag 24.3 Jonas Gehlin, Helsingfors (repris från 3.4.2019)

Torsdag 25.3 Seth Jacobson, Mariehamn

Fredag 26.3 Benita Ahlén, Borgå

Lördag 27.3 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 28.3 Årans konung på förnedringens väg. Textläsare: Malin Storbjörk och Viola Storbacka.

Måndag 29.3 Aktläsning. Uppläsare: Johan Klingenberg (repris från 2008)

Tisdag 30.3 Aktläsning. Uppläsare: Johan Klingenberg (repris från 2008)

Onsdag 31.3 Aktläsning. Uppläsare: Johan Klingenberg (repris från 2008)

Torsdag 1.4 Aktläsning. Uppläsare: Johan Klingenberg (repris från 2008)

HIMLALIV

Afasi är tystnadens sjukdom. Vissa repar sig delvis, liksom Christa Mickelsson. Andra kan inte prata för resten av sitt liv. Med sin bok "Ett blodkärl som brast" vill Christa vara en ambassadör för dem som haft en hjärnblödning. BILD: YLE/ATTE KAARTINEN

HJÄRNBLÖDNINGEN bara kom och läkarna vet inte vad den berodde på. Många har undrat om jag inte är frustrerad över att inte veta. Men jag är ganska tillfreds, säger Christa Mickelsson. – Våra liv är ju ett mysterium, också min hjärnblödning är ett mysterium.

Efter en massiv hjärnblödning hösten 2017 drabbades den då 33-åriga journalisten och Kyrkpressenredaktören Christa Mickelsson av afasi. Hon kunde inte uttala en bokstav. När hon på sjukhuset fick en skrivövning som bestod av ett ord med tre bokstäver och den mittersta bokstaven fattades blev det för svårt för henne. Det var mycket ångestfyllt för Christa som varit aktiv skribent under hela sitt liv.

– Jag har bra disciplin och en urkraft, jag bara måste skriva och prata.

Hon bestämde sig tidigt att hon ville få ut sin berättelse i bokform, hon skulle skriva

En stolt stroke-överlevare

Yle Fem: må 22.3 kl. 18.30, repris ti 23.3 kl. 10.00.

Arenan: 21.3.

själv och den skulle vara ärlig.

Hösten 2020 publicerades Christas bok *Ett blodkärl som brast*. Med boken vill hon vara en ambassadör för alla som drabbats av afasi.

– Före hjärnblödningen kände jag att mitt liv hade stagnerat lite, men nu är jag bara lycklig över att jag finns. Jag skulle inte vilja ha varit med om den, men den hände och jag gör det bästa av det.

Christa känner sig inte som ett offer utan som en stolt överlevare.

Redaktör: Nina Granvik

KYRKHELG SYD

Inför ditt ansikte

16–18.4.
2021

Petruskyrkan, Skogsbäcksvägen 15, Helsingfors

Deltagande i Kyrkhelgen är gratis men vi behöver din anmälan senast 6.4.2021, petrus.fors@evl.fi eller 09-2340 7100

MEDVERKANDE: Antti Laato, Pekka Simojoki, Fiona Chow, Maria Heden-gren, Lennart Saari m.fl.

MERA INFO: kyrkhelg.fi

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ

ARMÁS BORG & Co Ab

Annegatan 12 00120 HELSINGFORS
www.armasborg.fi

Tel 612 9890
Jour 0400 977 000

VÅR ERFARENHET - ER TRYGGHET

Med omsorg och omtanke om Er
Begravningsbyrå

Marjamäki

Även gravstenar m.m.

Herrholmsgatan 14, Jakobstad. Tfn 06 723 1730 dygnet runt

info@begravningsbyramarjamaki.fi

Finlands Begravningsbyråers Förbund
auktoriserad begravningsbyrå

NYTT FRÅN DOMKAPITLET

Två vill bli herde i Vanda

Den ledigförklarade kyrkoherdetjänsten i Vanda svenska församling har inom utsatt tid sökts av:

Monica Cleve, kaplan i Ekenäsnejdens svenska församling.

Kristian Willis, församlingspastor, Helsingfors kyrkliga samfällighet.

Det blir församlingsrådet som väljer kyrkoherde i Vanda. Domkapitlet biföll församlingens önskan att ordna indirekt val eftersom församlingen ansåg att det var svårt att ordna ett tryggt val i pandemitider.

Monica Cleve är kaplan i Ekenäs, Kristian Willis är församlingspastor i Helsingfors.

Under arbetet med utgivningen av Barbro Hästeskos hushållsbok berördes forskare Märtha Norrback på SLS av kurer som visade hur man försökte komma tillrätta med sjukdom och lidande, särskilt när det gällde kvinnor och barn på 1700-talet.

TEXT: **CHRISTA MICKELSSON**

Barbro Hästeskos kurer visade hopp om bättring

STENSBÖLE är ett gods med anor från 1300-talet som ligger cirka fem km sydost om Borgå.

– Stensböle gjordes till ett fideikommiss i slutet av 1700-talet, vilket hindrade att gården delades. Den sista ägaren donerade gården till Svenska litteratursällskapet i Finland år 1990, säger forskare **Märtha Norrback** på SLS. Hon har gett ut boken *Hushållsbok för Stensböle gård. Recept, råd och huskurer från 1700-talet*.

Ägarläkter har kommit och gått men Stensböle har alltid gått vidare genom arv, gården har aldrig sålts till utomstående. Det är många kvinnor som antingen har fått gården som arv eller övertagit den genom att de blivit änkor.

Barbro Hästesko (1698–1771) växte upp i Vichtis i västra Nyland och ärvde Stensböle efter sin mor Sofia Gjös.

Handskriven hushållsbok

Barbro Hästeskos hushållsbok är ett exempel på kunskapsförmedling och på kvinnors arbete och verksamhetsfält på 1700-talet.

– För adelskvinnan, som ledde hushållet och ansvarade för tjänstefolkets och kreaturans välmående, var hushållsbokens recept oumbärliga, säger forskare Märtha Norrback.

»Det finns också ett stort antal kurer för kvinnokrämpor i hushållsboken.«

Recepten handlar till stor del om matlagning och bakning men det finns också ett stort antal kurer för barnafödande och kvinnokrämpor i hushållsboken.

Barbro Hästesko (1698–1771)

växte upp i Vichtis i västra Nyland

Hon ärvde Stensböle efter sin mor Sofia Gjös, som dog 1699 när Barbro var ett år gammal.

Hennes far Lorentz Hästesko-Fortuna var sekundryttmästare vid Nylands kavalieriregemente, och blev skjuten till döds 1705 i Litauen.

Barbro Christina och hennes bror blev således tidigt föräldralösa och Barbro giftes bort som ovanligt ung, förmodligen 1709 som 13-åring, med fänriken Carl Johan Norman. Norman stupade 1710.

1721 gifte Barbro Hästesko om sig med löjtnanten Johan Wentzel Rotkirch i Sverige. Hon var då 23 år och ett gott parti för en adelsman, eftersom hon ägde två herrgårdar och härstammade från inflytelserika adessläkter i Finland. De flyttade till Stensböle när stora nordiska kriget tog slut. Där föddes det första barnet 1722.

Barbro Hästeskos mamma dog i barnsäng och Barbros två döttrar dog också senare i sviterna av förlossningskomplikationer.

– Under arbetet med utgivningen av hushållsboken kände jag mig berörd av recepten som visade hur man försökte komma tillrätta med sjukdom

och lidande, särskilt när det gällde kvinnor och barn. Döden var ju en del av livet och mera närvarande i äldre tider, inte bara för att sjuka och gamla sköttes hemma, utan också för att förlossningar inte alltid slutade lyckligt för mor och barn. Dessutom var småbarnsdödligheten på grund av epide-

Forskare Märtha Norrback jobbar på Svenska Litteratursällskapet. FOTO: JANNE RENTOLA/SLS.

En recept- och hushållsbok var oundgänglig för den unga herrgårdsfrun Barbro Hästesko.

mier och infektioner stor.

För kvinnorna av alla stånd utgjorde förlossningarna alltid en risk och det faktum att man födde många barn ökade ju möjligheterna för att något skulle gå fel.

»Det kunde handa om missfall, abort, menstruationsbesvär, ofruktsamhet, barnsängstiden och bröstinflammation.«

– Ofta visste man ju inte vad som orsakade lidandet, utan man kunde bara pröva olika botemedel som verkade lindrande, eller som man trodde hade en förebyggande effekt. Samtidigt visar recepten på att man hade hopp

om bättring. Barbro var så tillvida en ovanlig adelskvinna att det finns dokumenterat att hon kunde bota ögonproblem, och säkert var hon också i övrigt ganska inkommen i den tidens botemedel. Under 1700-talet började det finnas utbildade barnmorskor i de större städerna i riket. De fick sin utbildning i Stockholm, säger Norrback.

Barnafödande och kvinnokrämpor
Huskurerna för kvinnor gäller graviditet, förlossning, kvinnosjukdomar och kvinnors lidanden.

– Det kunde handa om missfall, abort, menstruationsbesvär, ofruktsamhet, barnsängstiden och bröstinflammation, säger Märtha Norrback.

För kvinnor var även kurerna som var ämnade att motverka för stora bröst, håravfall och solbränna eller som gav mjukare händer. Mot "barns hjärtesprång" finns det också ett medel i hushållsboken.

Citat ur Barbro Hästeskos hushållsbok:

DRIVER DÖTT FOSTER, KVINNORS TIDER OCH VATTNET

Kamomillblomma kokat i vin och ofta druckit en bägare här av är gott mot colicam, driver sten, kvinnors tider, dött foster. Krasse med pålija sjudit vin eller vatten, druckit fastande, driver dött foster och kvinnors tider.

FÖDANDE KVINNOR

Gråbo, kokat i vin och druckit av barnsängshustrur, eller karbad gjort av dem, eller låter man dem sitta på örten väl varmt, det lindrar födlopinan och rensar dem väl. Ekmitel kokat i vin eller öl och druckit av kvinnor som plågas länge i barnsnöd gör födslen lätt, bevarar barnet i alla sina dagar för fallande sot, som dryck fördriver ock den stora pinan av sten. Ekbark kokat i sött mjölk och givit in åt små barn dödar maskar inom 9 timmar. Ormbunkerörter, torre pulveriserade och givit in 1 kvintin i mjöd, det utdriver maskar väldeligen.

JUNGFRURS STORA BRÖSTVÄXT

Om man destilerar vatten av gröna gran eller tall kottarna och tvättar ansiktet ofta därmed fördrives rynkor av ansiktet, och jungfrurnas bröst ofta därmed tvättat förhindrar dess stora växt. Rund hållört stött till pulver och strödd i sår läker av grunden. Håll ört kokat i bomolja, ock för elden, smort på den lem som alltid är kall hjälper. Samma konst hjälper ock små barn som förskräckas i sömnen. Snärjegrässets saft blandat med svinister och bundit varmt på en svullen hals av körtlar eller andra växter hjälper.

OFUKTSAMME KVINNOR

Röke sig ofta med anisfrö under hjälper. De ofruktsamma kvinnor som hava för mycket av det vita flytande, bade sig ofta med gråbo, dricke dess saft med muskot och gjöre sig pessarier här av etc.

PINA I OCH EFTER BARNFÖDSLEN

Havregryn eller havra torrt stekt i en panna, lagt i en påsa väl varmt på navlan, ofta, det stillar pinan efter födslen, bukrev, buklopp, ny-malit havremjöl, torrt, ofta ätit om kvällen när man går till sängs, det torkar hjärnan och befriar från besvimmelse. Pionrötter 3 dagar för ny tannigen [nyttändningen, syftar på månen] upptagne eller fröet kokat och druckit, eller gjort till pulver och intagit 1 kvintin med vin, tjänar

mot kalla flusser, fallande sot, slag, besvimmelse, driver kvinnors tider rensar modren, stillar svedan efter barnfödslen.

Innersta barken av enträ kokat i vin eller vatten druckit varmt av kvinnor efter födslen rensar henne väl och stillar rev efter födslen. Probatum est. Nejlkeblomster kokat i vatten och druckit en bägare av kvinnor som är i barnsnöd gör födslen lätt och stillar eftervärken.

Allehanda frö blötte i tåklökssaft litet förrän det sås så skall varken fåglar, möss, maskar eller någon annan ohyra, eller odjur äta dess växt, eller själva säden det växer också snarare som annors.

REV EFTER BARNFÖDSLEN

Gråbo med kamomilleblomster sjudit och lagt i en påsa på barnföderskans navla efter födslen, det stillar den stora pinan och rev som dem gemenligen plågar. Kamomilleblomster kokat i bomolja och varmt påsmort ofta, hjälper små barn för rev.

MODER VATTEN

Tag av det bästa brännevin som kan bekommas 1/2 kvarter, lägg där uti 1 1/2 lod bävergäll

1 lod kamfer

1 lod torkade fläder eller lilfläder bär

Slå detta allt tillsammans uti en glasflaska med brännevinet, som förmält är, täck väl till med en hinna, så att modervattnet icke mister sin kraft, sedan det stått 14 timmar kan det redan brukas; det tjänar emot alla krankheter för modren av vad namn de ock hava kunna.

NB: det är besynnerligen gott för barnaföderskor och havande kvinnor, vilkom man straxt efter födslen ingiver ett skedblad uti varmt vin, ett glas fullt, som en gång skall drickas, är han fördeligen och ofta proverat, att det bringar modren igen till sitt ställe, och förtar aldeles efter värkarne.

Dess rätta bruk är ett skedblad fullt uti varmt vin intagit som redan föreskrivit är. NB: havande hustrur kunna väl utan sorg alltid bruka detta tinktur, allt ifrån första begynnelsen intill sista dagen, är trösteligen nyttigt för kvinnspersoner uti deras renselses tid, ty det rensar modren mäktigt, och haver många krankheter som utav en oren modra förflyta.

När intet vin haves för handen, kan det intagas i brännevin för den som det kan fördraga, eller ock i te och varmt svagdricka.

Hushållsboken för Stensböle gård är försedd med kommentarer som förklarar gamla ord och främmande begrepp.

ATT TA SIG UR VÅ

Sara Mikanders jobb är att stöda personer som drabbats av närståendevåld eller sexuella övergrepp. – Jag har lärt mig att den som inte behöver hålla upp en fasad mår ganska okej.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

Rapporter tyder på att närståendevåldet ökat under coronapandemin.

– Våldet i en nära relation kan se ut på så många olika sätt. Ibland kan intimitterorn hålla på i tiotals år, så att den ena parten utövar makt och kontroll över den andra. Men det kan också vara så att det rinner över när livssituationen blir för svår, säger Sara Mikander och tillägger att det senaste året varit ekonomiskt och psykiskt tungt för många familjer.

– Det förvånar mig inte att våldet ökat.

Sara Mikander är verksamhetsledare vid föreningen *FRIDA – Fri från våld* i Jakobstad. Föreningen erbjuder stöd och hjälp vid närståendevåld eller sexuella övergrepp.

– Vi jobbar en hel del med människor som redan tagit sig ut ur en våldsam relation, men också personer som fortfarande sitter i sina förhållanden och funderar över vad de ska göra.

Hon ser en förändring i hur vi pratar om våld och sexuella övergrepp: vi har blivit mer öppna.

– #Metoo gjorde mycket. Då upptäckte många att det fanns sådant i livet som de länge sopat under mattan. Plötsligt var de tvungna att ta tag i det.

Gruppens magi

Ändå är det fortfarande svårt att söka hjälp, särskilt på en liten ort som Jakobstad.

– Man tänker: om jag går med i en grupp, männe det är någon där som jag känner?

Det har faktiskt hänt!

– Vi brukar ta upp det i gruppen, att det kan kännas läskigt att komma, för tänk om grannen sitter där. Och en gång var det faktiskt grannen! Men det visade sig att det inte var ett problem ändå, för alla satt ju i samma båt.

Är det en fasad som rasar?

– Ja. Det är en skam som man känner. Även om själva relationen skulle ta slut är det mycket att processa efteråt. Självförtroendet är i botten. Har man i tio år fått höra att man är så hemsk att den andra måste dricka för att stå

Sara Mikander har märkt att hon orkar lyssna till svåra berättelser eftersom de inte drar igång något hos henne själv.

ut med en, så börjar man kanske tro på det. Man internaliserar kritiken.

Hon har lett grupper för kvinnor som levtt i våldsamma förhållanden och grupper för unga flickor som har erfarenhet av sexuella övergrepp. Hennes erfarenhet är att det händer något mirakulöst när folk sätter sig i grupp och delar erfarenheter.

– Ibland kan jag tänka: Hur sjutton ska vi få ihop det här, de är ju så olika? Och så sätter man sig där och då händer något som man inte förstår. Ibland har jag bara suttit och gapat efteråt: Det här blir ju jättebra!

Det handlar också om att människor får en aha-upplevelse: kanske det inte är något fel på mig ändå. Här sitter ju andra vanliga människor som varit med om precis samma sak.

Det psykiska våldet värst

Att ta sig ur ett destruktivt förhållande är en process, och den kan man inte snabba på.

– Ju längre man suttit fast, desto längre tar det att ta sig ut ur förhållandet. Våldet påverkar en på så många plan: allt från självkänslan till människosynen till hur man ska vara i ett nytt förhållande. Får man vara arg i ett förhållande? Vad gör man då?

Många kan uppleva att de varit med om något som känns så ofantligt orättvist.

– En annan gör mig illa. Och så ska jag sitta i åratals och jobba med det!

Nästan alla säger att det psykiska våldet är värst. En blåtira är lättare: då kan man ju åka till sjukhuset och ta ett foto på det, och alla vet ju att man inte får slå någon annan.

LDDET TAR TID

Det psykiska våldet kan handla om verbala kränkningar och om kontroll.

– Du kan bli kallad hora eller värdelös, du får höra att du inte kan någonting. Den andra har kanske tillgång till dina sociala medier och bestämmer vem du får umgås med där. Det var en som sa att hon kan börja gå med en kamera i pannan så behöver hon inte bli anklagad för allt möjligt om hon går till butiken eller hälsar på sin mamma.

Det finns sådana som varit med om att deras partner mäter upp sträckan mellan jobbet och hemmet, och är de inte hemma på minuten då de ska vara det kommer det att kosta dem.

– Man lär sig att man inte ens får titta på andra, så man börjar titta neråt alltid när man går på stan. Folk kommer hit till gruppen och

har jättebråttom hem, tills det går upp för dem: Det är ju inte någon som väntar på dem där hemma!

Den som utövar terrorn svänger på det hela och säger: det är du som gör att jag är så här. Om du inte var så omöjlig skulle jag inte bli så arg. Man börjar flexa och justera, lyssna på stegen när partnern kommer hem: på vilket humör är han nu?

– Då måste man sätta fingret på vad det egentligen handlar om.

Gråzoner med sexuella övergrepp

De yngre, som blivit utsatta för sexuella övergrepp, kan till exempel bli pressade med hjälp av bilder som en pojkvän tagit på dem. "Om du inte kommer hit nu och har sex med mig skickar jag dem till dina föräldrar."

– Vad gör man då? Då väljer man att gå dit, och så blir man då våldtagen några gånger i veckan i ett halvt år.

13–14-åringar har inga referensramar: vad är normalt när det gäller sex?

– Problemet med sexuella övergrepp är att det finns så himla mycket gråzoner. Det finns personer som kommer hit och är helt förstörda för att den andra parten uppenbart har tittat på porr och kräver saker som är hemska. Partnern fattar inte att man måste ta bedövningssprutor för att klara av det i verkligheten.

Sedan finns pojkvännerna som tjarar. (Om man talar om sexuella övergrepp är det nästan alltid en man som utför dem.)

– Pojkvännen tjarar och tjarar och till sist har du den typens sex som han vill ha. Och efter ett tag börjar du må dåligt och får självska debeteende och skolan går åt pipsvängen. Och du förstår inte: Vad var problemet? För jag sa ju jo.

Många har snusat på gränserna för vad som är okej.

– Vi lever på något vis i en kultur där många upplever att ett nej inte räcker. Du känner att du måste sparka och skrika för att visa att du inte vill. Samtidigt vet man rent statistiskt att den absolut vanligaste reaktionen vid sexuella övergrepp är freeze-reaktionen: du blir förlamad.

Trots att det ibland känns trögt känner Sara Mikander ändå att det går framåt. Vi pratar mer om våld och sexuellt våld. Vi utbildar domare som dömer i våldtäktsmål, så att de ska förstå varför en kvinna inte skriker och sparar. Barnen lär sig att säga: Stopp, min kropp!

Känner du någonsin att du inte orkar ta emot de berättelser du hör?

– Nej, och jag tror det har att göra med att jag inte är traumatiserad själv. De erfarenhetsexperter som jag jobbar med kan känna med ryggmärgen sådant som jag inte märker. Men jag tål ganska mycket eftersom berättelserna inte drar igång något hos mig själv.

Om det finns någon yrkesskada som hon dragit på sig är det att hon blivit misstänksam mot fasader.

– Många som kommer till oss pratar om hur viktigt det var att få upp julgardinerna och se till att barnen hade snygga kläder, och att man själv såg fräsch ut. Så jag märker att om någon säger till mig att det är inga problem, allt är bra och barnens kläder matchar inredningen – då blir jag lite misstänksam!

– Jag tror att du mår ganska bra om du inte behöver hålla uppe en fasad. Då känner du ingen skam och kan berätta också om sådant som är dåligt.

Om att vända andra kinden

Sara Mikander har vuxit upp i baptistkyrkan och hon pratar ofta tro på jobbet även om församlingen är religiöst obunden.

– Jag tar inte upp trosfrågor själv men är bekväm med att diskutera det som kommer upp. Många upplever att tron gett dem kraft och styrka att ta sig igenom det svåra. Det är mer positivt än negativt.

Men hon är lite bekymrad över ett bibelord som flera klienter tagit upp.

– Det där med att vända andra kinden till. Hur sjutton ska man förhålla sig till det?

Det är problematiskt om vi får för oss att andra får behandla oss hur som helst, att vi aldrig får säga ifrån.

– Jag tror också att det handlar om självkänsla. Har jag en sund och stark självkänsla känner jag att jag har rätt att

stå på mig. Men om man kombinerar det bibelordet med en dålig självkänsla ...

Hon tänker att det där med att vända andra kinden till bara fungerar om man har ett val.

– Det fungerar om jag kan välja en annan väg. Det funkar inte om jag är i underläge och den som slår är en människa med makt över mig. Om du är större, starkare eller har makt har du ett större ansvar, eftersom det det du gör orsakar mer skada – både fysiskt och psykiskt.

»Det där med att vända andra kinden till. Hur sjutton ska man förhålla sig till det?«

Louise Häggström hade en varm och rolig pappa som såg och bekräftade henne. Han dog när hon var tonåring. Hennes behov av bekräftelse finns kvar, något hon pratar om utan att förstå sig.

TEXT OCH FOTO: **ULRIKA HANSSON**

Längtan efter att bli sedd

Louise Häggström jobbar som informatör i Johannes församling mitt i Helsingfors. Hon älskar stan, och är i allra högsta grad urban. Men hon gillar landet också. Hon växte upp i Staraby, cirka fyra kilometer utanför Jakobstad.

– Det är en by med femtio personer ungefär. Vi har inte ens en kiosk! En anslagstavla har vi, och en enda gatlampan när man kör in i byn.

Hon är sladdbarn, rejält yngre än sina tre systrar. Som barn cyklade hon runt i byn och lekte häst med sin bästa kompis. Hennes föräldrar hade ett litet jordbruk.

– Mitt första sommarjobb var att plasta balar, jag fick tjugo cent per bal.

– Min mamma sa att hon inte skulle ha en bonde, men de var ju så kära! De kompromissade och kom överens om att hon inte behövde göra ladugårdsjobb. Och så blev det.

När Louise var sjutton och skulle flytta he-

Louise Häggström jobbar som informatör i Johannes församling. Det har inte förändrat hennes tro, varken till det bättre eller sämre.

bort honom i en affär så var det bara att lyssna lite så hittade man honom ganska snabbt. Han var social, rolig, ganska gubbig, säger hon med mycket värme.

– Och när han blev arg blev han väldigt arg. – Jag ser mycket av hans sidor i mig själv. Och jag vill vara som han, känna många människor, få dem att skratta så att allt känns härligt. Jag är stolt över att vara som han.

Hon har många fina och konkreta minnen. Speciellt en körresa till Tyskland som blev Louise och hennes pappas gemensamma upplevelse.

– Han var inte en speciellt begåvad sångare, men helt okej, och den här kören var kanske lite för avancerad för honom. Men han ville vara med för att de åkte på resor och för den sociala biten. Man borde bli mera sådan!

Han var en stöttande pappa som såg och bekräftade henne.

– Om jag sjöng i kör sa han: Oj så fint du sjunger, ”dootro miin”! Du borde få ta sånglektioner. Och så köpte han ett notställ till mig.

Hon saknar honom mycket.

– Saknaden är inte lika påtaglig eller daglig längre. Men vissa stunder känner jag: Nu gör det ont.

Hon sörjer över att han inte fick se henne ta studenten och vara med när hon gifte sig.

– Och alltid när jag åstadkommit något vill jag visa det för honom, säga: Titta pappa vad jag har gjort! Och jag vet att han skulle säga ”Oj vad fint!” och berätta för sina vänner om mig.

Behovet av bekräftelse är något Louise pratar om, utan fasader och förskönanden.

– När jag tänker efter är det kanske bekräftelse jag nu söker i andra, i min chef, min man och mina vänner.

Hon berättar med en stor portion självdistans att hon ända sedan hon var liten har väntat en aning på att ”bli upptäckt”.

– Jag kunde till exempel gå på stan och tralla lite, och så skulle någon fråna talangshow komma fram och säga: Du är ju fantastisk, du går direkt till final!

Hon tycker att det är komplicerat att hon själv och så många av oss lider av ett duktighetssyndrom där vi vill göra så extremt bra ifrån oss och sedan invänta applåder.

– Var ligger egenvärdet om vi lever på att få beröm? Man är så svag. Varför är man sån?

Hon erkänner att hon utvecklat ett eget unikt bekräftelsesystem.

– Jag har ett dokument på datorn som heter ”Komplimanger och dylikt”. Om någon i jobbet exempelvis mejlat till mig: ”Det har varit ett sant nöje att samarbeta med dig”, då

skriver jag in det med datum och namn. Om det gått lång tid som jag inte fått något beröm kan jag gå tillbaka till mitt dokument. Det är ju lite sorgligt, säger hon roat.

Vad tror du Gud tänker när han ser ditt behov av bekräftelse?

– Om Gud har skapat allt, också mig, så förstår han ju. Jag tror han tänker: Nu håller hon på igen, och det är okej! Allt är som vanligt på lilla jorden.

Louise är utbildad journalist och att börja jobba i en församling kändes inte helt okomplicerat. På fester har hon inte ropat ut först av alla var hon jobbar.

– Jag vill inte placeras i ett fack: Ahaa, du är sån! Det kan kännas jobbigt att tillskrivas en massa åsikter.

En del fördomar har hon stött på, men mycket handlar det också om vad hon föreställer sig att människor tänker om en troende.

– Men det finns många fördomar, mot laestadianer till exempel. Jag kommer ihåg att ett par av mina studiekompisar diskuterade laestadianer och sa att ”de har ju inte tv”, och annat i den stilen. Då sa jag att jag känner massa laestadianer, och att de har tv, och att min pojkvän är uppvuxen inom laestadianismen. ”Oj förlåt!” sa de.

– Det blir så pinsamt för alla inblandade i en sådan här situation. Jag är en person som vill att allt ska gå smidigt och att alla ska må bra.

Hon har blivit mer feministisk med åren, och hon funderar mycket på och läser om varför Gud används mot homosexualitet, något hon inte kan omfatta.

– Jag har blivit allt mer liberal, och också säkrare i mina åsikter. Samtidigt kan jag också säga: Du tänker helt annorlunda än jag, men jag ser varifrån det kommer. Jag försöker tugga det andra anser, sedan säger jag kanske: Jag vill inte ha det, men du får ha det.

Hon uppskattar att få jobba i en församling med många kontraster.

– Johannes församling har en högkyrklig profil, finns mitt i stan, värderar traditioner, men är ändå framåt och i tiden...

Har din tro förändrats av att du jobbat i församling?

– Nej, min tro har varken blivit bättre eller sämre. Men jag har lärt mig mer om kyrkoåret!

Som många andra tänkte hon tidigare att de som jobbar i församling är lite mer ädla.

– Men alla är vanliga, och det är jätteskönt. Till och med präster är otroligt vanliga ... och speciella, tillägger hon och ler.

mifrån för att gå Fria kristliga folkhögskolan i Vasa insjuknade hennes pappa i prostatacancer.

– Jag minns att jag fick veta att han var sjuk på första sommarlovsdagen.

Hon funderade mycket på hur hon skulle kunna åka iväg.

– Åk! sa pappa. Han försökte också säga att det är en hög procent som överlever prostatacancer.

Men oddsen i hans fall var dåliga. Sjukdomen var så långt hunnen att det bara var bromsmediciner som gällde. Men de hoppades ändå in i det sista. Följande sommar dog han.

– Jag minns att min syster sa när han dött: ”Ja, man får vara arg på Gud.” Och det får man! Det tål han. Man måste inte säga att det var meningen så här.

Hurdan var din pappa?

– Han var snäll, högljudd. Om man tappade

Välkommen till Sydösterbotten

För festliga tillfällen
korrekt klädd i
Mörk kostym

Experten på herrekipering
Välkommen!

KLÄD Vilke

Även måttsydda

Östra Långgatan 46 B,
Kristinestad.
Tfn 0400 780 500.

Må-Fr 10.00 - 17.00, lö.10.00-13.00. Andra tider enligt överenskommelse.

**PÅLITLIG SERVICE OCH
REPARATION AV LÄTTA
OCH TUNGA FORDON**

NEMAS PROBLEMAS
Vi serverar **ALLA**
bilmärken

Mera info på
www.krs-autocenter.fi

KRS AUTO CENTER

24 H
BÄRGINGS-
SERVICE
0400 563 855

Ring 06-221 3010
Kristinag. 32, Kristinestad
www.krs-autocenter.fi

ISO 9001 Certified Company

Sture Ljungars
0400666704

Transport & Jordbyggnad
Grusservice & Sprängning
Virkeshuggning & Utkörning
Maskinflyttning & Bergskross
Bergskrossning med larvkross

Dina avfallsproblem - vårt jobb!

Retex
www.retex.fi

Avfallsservice Avloppsservice Återvinning
Transporttjänster Uthyrningstjänster

info@retex.fi
0400-137100

Riksåttan 179, 64250 Pjelas

WASATRADE Jönsson Protect

**Boka tid för
service eller
reparation**

Kaskö, tfn 044 240 3125
VARDAGAR kl. 7.30-16.30
(lunch 11.30-12.00)

TOMMY'S GARAGE
AUTO & KÖRERBJÄRNING
BIL & MASKINSERVICE

REPARATIONER AV

Persienner
Rullgardiner
Fönstertätningar

- Markiser / tygbyten
- Vi utför reparationer på plats,
allt från det lilla till att byta hela.

Ring
0400-895240

M. Stenholm

Skyltar, dekaler, tejpningar
4-färgsarbeten och
profilkläder / tryck direkt från oss

dptARRA
info@dptarra.fi

Bygränden 10
64320 Dagsmark
06-2224504

**Taxi
Träskvik**

Rangsby
0400-369 226

NärBOK

Närpesvägen 12,
Närpes

må-fr 10-17
lö 10-14

2242090

**Jordbyggnad
Bergcon**

Tel. 040-525 3810
Skaftung

**Datorer
Tillbehör
Service**

Massor med prylar:
shop.tawi.fi

Posti
Postavgift
enbart 5:-

TAWI
045-783 49 608
Tegelbruksvägen 5, Närpes

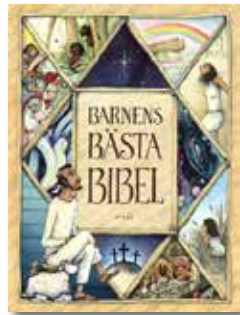
Barnens bästa böcker!

Sören Dalevi, M-G Pettersson

Barnens Bästa Bibel

En unik barnbibel för barn och vuxna att upptäcka tillsammans! Ett fyrtiotal texter ur Bibeln berättas med fart och fläkt. Böner och bibelord sätter texterna i ett större sammanhang.

Speja, inb. 29,90

"... som helhet är Barnens Bästa Bibel ett imponerande arbete. Illustrationerna, där svensk serietecknartradition möter tusenåriga texter, är en fröjd för både ögat och fantasin."

Joel Halldorf

Monica Vikström-Jokela

Hej Gud, här bor jag!

Barnens egen bönbok leder in i bönerummet genom ord och bild. Knacka på dörren – och se var du hamnar!

Fontana Media, inb. 19,90

*"God morgon, Gud!
Var med mig i dag."*

Rick Warren

Gud och jag tillsammans

100 spännande andakter skrivna speciellt för barn.

Hos Gud är vi trygga!

Bornelings, inb. 23,50

Fontana Medias outlet

Kolla också vilka barnböcker som finns i vår outlet-butik!

Du hittar den på

www.fontanamedia.fi.

Nu på rea!

Monica Vikström-Jokela,
Johanna Sjöström

Bärtil och knytkalaset

En rolig berättelse och en inspirerande mini-kokbok i samma bok! Recepten står mästern Micke Björklund för.

Fontana Media, inb. 10,00

Monica Vikström-Jokela

Hjältar som du

Möt David, Mirjam, Jona och många fler. Den tionde hjälten superkrafter känner bara du själv, för också du är en hjälte!

Fontana Media,
hft. 4,00

tfn 040 831 5897 • www.fontanamedia.fi
info@fontanamedia.fi • Tölöorggatan 2 B vån. 8, 00260 Helsingfors

 Fontana Media

MARKNAD

UTHYRES

Centralt belägen ETTA med glasad balkong i Åbo Centrum 29 kvm, Tavastgatan 3 A. Ledig fr.o.m. 1.4.2021. tel.0400-720097 epost: ostman.gerd@gmail.com

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö, ej serviceboende. 0505903780 tis-to 9-12.

Prydlig enrummare att hyra på Tavastvägen i Helsingfors (Vallila/Hermanni). Ledig 1.4.21 Närmare uppg.: Henrik 040 8352510

Etta i Munkshöjden, kokvrå & badrum. Lugnt läge och nära till service. Hyra 650€/mån, inkl. vatten. Tvättstuga i huset. Tel. 040 1895812

Etta i Gamlas, intill tågstationen, inglasad balkong, bastu, kokvrå, alkov, 36 m². Hyra 720 e/mån inklusive vatten. Tel: 045-2604402

KÖPES

Bostad 60-90m² i västra/västerom huvudstadsregionen köpes. Relativt tyst lokal eller eh/radhus, gärna med egen bastu, lättillgänglighet, koll. trafik möjlighet. Vänliga svar till 0505928318/Lars

Par-, rad- eller egnahemshus byggt innan 1960 i Kottby-området, Hfors. Allt över 70m² beaktas. /Lotta 0451359103

DIVERSE

Privatundervisning: Inför Hankens urvalsprov. Matematik för högstadieselever. www.preplabbet.com Kasimir Johansson tfn. 040 526 46 87

Din marknadsannons lämnar du enklast in via vårt webbverktyg som finns på www.kyrkpressen.fi. Priset är 4,50€ per rad. För annonser som lämnas in per telefon på nummer 040 831 6614 eller via epost till adressen annons@kyrkpressen.fi tillkommer en servicekostnad på 5€.

LEDIG TJÄNST

Grankulla kyrkliga samfällighet ledigförklarar en ordinarie HUSMOR-VAKTMÄSTARBEFATTNING

Ansökningstid: till **1.4.2021 kl. 16.**
Information: www.evl.fi/rekrytointi och
www.grankullaforsamling.fi
Förfrågningar: ekonomichef Eeva-Mari Salmi
tfn 050 431 5080.

KUNGÖRELSE

KYRKAN⁺ I ESBO

GRAVSKÖTSELAVGIFTER ÅR 2021

Ett års skötselavtal

Kistgrav €						
Skötselmetod	1 m	2 m	3 m	4 m	5 m	6 m
Ytskötsel	22	40	59	78	99	119
Blomanskötsel	84	106	124	149	177	196
och skötsel						
Pris totalt €	106	146	183	227	276	315

Urnggrav €

Skötselmetod	
Ytskötsel	13
Blomanskötsel och skötsel	84
Pris totalt €	97

Fem års skötselavtal

Kistgrav €						
Skötselmetod	1 m	2 m	3 m	4 m	5 m	6 m
Ytskötsel	116	198	301	401	504	604
Blomanskötsel	430	539	633	753	896	995
och skötsel						
Pris totalt €	546	737	934	1154	1400	1599

Urnggrav €

Skötselmetod	
Ytskötsel	66
Blomanskötsel och skötsel	430
Pris totalt €	496

Perennskötsel

Urna Kista						
Skötselmetod	1 m	2 m	3 m	4 m	5 m	6 m
Ytskötsel	66	116	198	301	401	604
Perennanskötsel	110	110	138	165	193	250
och skötsel						
Pris totalt €	176	226	336	446	594	854

Perennskötsel kan tillsvidare bara beställas för gravar på Kyrkans begravningsplats. Avgift för ersättningsplanta 20 €. (mer information www.esboforsamlingar.fi). Grundinståndsättningsavgiften är 52 €/kistgravplats och 19 €/urngrav. Beställningar av sommarskötsel för år 2021 bör göras senast 15.4.: Gravkontoret vid Esbo församlingars servicecentral, tfn 09 8050 2200, må.-ti. kl. 9-15, on.-to. kl. 9-12, fre stängt, eller e-post: hautatoimisto.espoo@evl.fi.

Har du antikviteter, arvegods, värdelösöre?

- Låt oss sköta försäljningen
- Vi köper även och betalar kontant
- Betjäning på svenska

AB GAMLAKARLEBY AUKTIONSKAMMARE

Folkskolegatan 1, Karleby
Mäklare Raul Pohjonen 044 913 8284

Digipåskserie 2021

Under tiden 28.3-5.4.2021 publicerar SLEF en DIGIPÅSKSERIE bestående av nio program som ses via nätet. Välkommen att i stillhet begrunda lidandets väg och med glädje tacka för uppståndelsens ljus!

LÄS MER OM SERIEN PÅ WWW.SLEF.FI

Åbo Akademi

Sök in till Teologi!

**Studera det viktiga i livet. Sök in
till Teologi vid Åbo Akademi!**

Våra studenter och lärare berättar:
<https://blogs2.abo.fi/studieinformationsteologi>

Nästa ansökningstid: **17-31.3.2021.**

Läs mera på
www.abo.fi/utbildningslinjer/teologi

WWW.KYRKPRESEN.FI

Kyrkoherdetjänst

Ett tråkigt men förståeligt beslut av vår kyrkoherde

Ett mångårigt samarbete närmar sig sitt slut, lite överraskande, då vår kyrkoherde i början av året meddelade att han tänker pensionera sig. Det är tio år sedan jag blev invald i kyrkofullmäktige och i Vanda svenska församlings församlingsråd. Redan från första början var fokus på att tillsammans med kyrkoherden skapa en positiv anda inom församlingen. Hitta lösningar på problem i stället för att hitta skyldiga. Hitta det som förenar oss i stället för det som skiljer oss åt. Alltid har det inte varit lätt, det har stundvis stor-

mat riktigt ordentligt inom Vanda svenska församling, men vi har alltid lyckats rida ut stormarna, ena leden och sätta fokus på det som gagnar församlingen.

Samarbetet med kyrkoherden har under dessa tio år varit resultatrikt, när vi har arbetat med att stärka arbetsgemenskapen och utveckla arbetsmetoderna. Vi har arbetat med att förbättra verksamhetsförsättningarna för såväl personalen som för våra samarbetspartner, genom att förvalta vår gemensamma egendom på bästa möjliga sätt. I framtiden kommer kyrkan att i allt

"Vi är alltför dåliga på att tacka dem som tackas bör."

högre grad vara beroende av frivilliga insatser från våra församlingsmedlemmar och föreningar. Vi har målmedvetet arbetat med att skapa en god grund för den frivilliga verksamheten och utöka vårt samarbete med föreningar. Tillsammans med kyrkoherden har vi även arbetat för att synliggöra det svenska inom samfälligheten. Martin Fagerudd är en respekterad och

omtyckt kyrkoherde bland sina kollegor i de övriga församlingarna inom Vanda kyrkliga samfällighet. Även om jag inte kan påstå att jag är nöjd med Martins senaste beslut att gå i pension, så har jag svårt att hitta någon annan person som är mer förtjänt av att tacka för sig.

I skrivande stund ser det ut som om Vanda svenska församling för första gången på

över hundra år har fler än en sökande till kyrkoherdeposten. Hoppas detta vittnar om att Vanda svenska i dagsläget har ett gott rykte inom Borgå stift.

Vi är alltför dåliga på att tacka dem som tackas bör, varför jag på detta sätt offentligt vill tacka vår kyrkoherde Martin Fagerudd för lysande arbetsinsatser Vanda svenska församling till fromma. Tack Martin, väl jobbat!

JAN-ERIK EKLÖF

Vanda svenska församlingsråd,
viceordförande

Religionsundervisning

Avkristning på gång

Teaterchef Kaisa Korhonen hörde till de radikala på 60-talet. Ett antal år senare hade hon ändrat ståndpunkt. Det var bra med undervisning i kristendomsåmansenare kan jämföra. Jag minns ett barn som kom hem från skolan och trotsigt sade, att det inte alls är som mamma säger. I religionsundervisningen hade läraren talat om all världens religioner. Och mor var ilsken, skolan kollrar bort barnatron som gett trygghet åt generationer. Falska profeter skulle avslöjas och inte ges vidare uppmärksamhet!

För några år sedan hörde jag dr Pekka Reinikainen säga, att man aldrig hörde talas om barn som begick självmord när han studerade till läkare. Nu lär det finnas cirka 100 per år! Och vi läser och hör om svår mobbning, svordomar, sparkar, droger, alkohol, våld, stölder, deprimerade elever och till och med skolskjutningar. Men det som i många år ansetts väl-

digt farligt är att sjunga *Den blomstertid nu kommer!* Det har diskuterats!

Kristendomen är helt unik. Vi blir aldrig några änglar här på jorden. Alla behöver nåd och förlåtelse, Frälsaren Jesus Kristus. Den som inte vet det, har ingen självkänedom. Viskall engångsvara för vad vi gjort och inte gjort, sagt och låtit bli att säga osv. Människorna här i landet har förut vetat att de skall stå till svars inför den Högste, men det talar man inte mera om. Det är som Dostojevskij sade: Utan Gud är allting till-låtet. Och Paulus konstaterade "Om de döda inte uppstår, låt oss äta och dricka, ty i morgon skall vi dö."

Min generation sjöng psalmer och ställde upp sig för morgonandakt i skolan. Vi blev påmind om evigheten, om att vi är på väg. Männe inte de flestas samvete fungerade. I vår tid finns det unga

som till och med filmar sina våldsdåd! Och vilken vägkost för livet har föräldrarna fått när 19 000 barn är omhändertagna i Finland! För länge sedan sade poliser att det finns en skillnad mellan brottslingar från det ateistiska Sovjet och Finland. De finska brottslingarna kunde ångra sig och de visste att de gjort fel. Nu sägs det att många barn inte vet skillnad på rätt och fel!

Det är på tiden att kristna slutar skämmas för evangeliet, att vi återgår till att undervisa och tala om vår Mästare och Herre, Frälsaren Jesus Kristus. Han kanske kommer snart, det är fråga om vårt eviga väl eller ve. "Ingen kommer till Fadern utom genom mig" sade nämligen Han som är och som var och som kommer. Präster som inte vågar citera Honom är livsfarliga.

REGINA KREANDER, Grankulla

Fastighets AB
KORSHOLMS BOSTÄDER

Behöver du en hyreslägenhet ?

Vi har radhus- eller våningshus lägenheter i Smedsby, Kvevlax, Solf, Petsmo, Jungsund och i Replot.

Tarvitsetko vuokra-asunnon ?

Meillä on rivi- tai kerrostalo asuntoja Sepänkylässä, Koivulahdessa Sulvalla, Petsmossa, Jungsundissa sekä Raippaluodossa,

Fastighets Ab Korsholms Bostäder

Centrumv 4 / Keskustie 4, 65610 Korsholm / Mustasaari
Tel / Puh 06-3277123 , 0400 188 083
www.korsholmsbostader.fi

LOCUS

**STOR EFTERFRÅGAN
PÅ HYRESLÄGENHETER**

1000-tals nöjda kunder kan inte ha fel!
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.

Visste du att vi också tar emot försäljningsuppdrag. Försäljningen sköter vi alltid finkänsligt och smidigt.

Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aff [A]
Smedsgatan 13, 00150 Helsingfors

tel. (09) 17 17 44
www.locus.fi

Gläds i skidspåret

Det åttonde Vasaloppet för sjukhusteologen Catharina Englund i Jakobstad blev inte av i år. I stället skidade hon loppet i hemmaspåret.

TEXT OCH FOTO: **JOHAN SANDBERG**

– Att skida här är Guds gåva till mig, säger Catharina Englund medan hon sätter på sig skidorna efter att ha tankat energi efter trettio kilometer.

I skidspåret rensar hon tankarna. Då kopplar hon loss från jobbet som sjukhusteolog på Malmiska. Helst ska det vara långlopp.

– Vi råkade köra förbi starten i Mora 2011. Det såg så roligt ut att jag ville vara med. Jag anmälde mig följande år.

Både hon och hennes man Conny var anmälda till Vasaloppet i år. Det skulle ha blivit Catharinas åttonde och Connys tredje. Nu tar de sikte på nästa år.

Men skam den som ger sig. I stället ställer hon sig på skidorna och åker Vasaloppet på hemmaplan i Fäbodaskogen. Tre varv längs trettiokilometersspåret motsvarar Vasaloppets nittio kilometer.

Hon väljer en dag med fina förhållanden för sitt lopp, som också är hennes födelsedag.

– Det är ett otroligt bra före, det bästa Vasaloppsföret jag haft, säger hon.

Även om det inte är ett organiserat ersättande lopp som hon nu deltar i är hon inte den enda som är ute i spåret i samma ärende denna dag.

– Jag har mött några som också skidats samma sträcka idag. Och flera andra kommer att göra det de närmaste dagarna.

Skillnaden jämfört med ett riktigt Vasalopp är folkmängden. Där kan femtontusen andra delta och det blir trångt i spåret. Men gemenskapen saknar hon.

– Jag har fått flera vänner, bland an-

Coronan satta stopp för Catharina Englunds medverkan i Vasaloppet. Det blev nittio kilometer i Fäbodaskogen i stället.

nat en riktig veteran som skidat trettio lopp. Hon var med på det första loppet som öppnades för kvinnor 1981.

Det första Vasaloppet skidades 1922.

Går det snabbare eller långsammare i år?

– Det vet jag inte ännu. Det är mindre folk i spåret men samtidigt ute-

»Att skida är Guds gåva till mig.«

blir ju den triggande effekten de har.

Vad gör du när känns tungt?

– Jag börjar sjunga psalmer för mig själv. *Gå Sion din konung att möta* är en riktigt favorit. I synnerhet refrängen: *Var glad, var glad i din Herre och Gud. Blott en dag aktar jag mig för.*

Att hon är glad – ja, det märks.

Maja hade uppfört sig illa och blivit tillsagd att gå till sitt rum. Efter en stund kom hon ut ur rummet och berättade för sin mamma att hon tänkt över det hela och bett en bön. "Så bra", sa hennes mamma nöjt. "Om du ber Gud hjälpa dig att uppföra dig bättre kommer han att hjälpa dig". Men jag bad honom inte hjälpa mig att uppföra mig bättre", sa Maja. "Jag bad Gud hjälpa dig att stå ut med mig".